

PAMÁTNÍK LÁSKY BOŽÍ

v nejsvětější Svátosti a v Srdci Páně.

Sepsal

Dr. OTAKAR PROHÁSZKA,

biskup ve Stoličném Bělehradě.

Přeložil

BOHUMIL KYSELÝ.

(Autorisovaný překlad.)

V PRAZE.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba.

Nihil obstat:

Pragae, 13. decembris 1912.

P. Methodius Vojáček O. S. B.

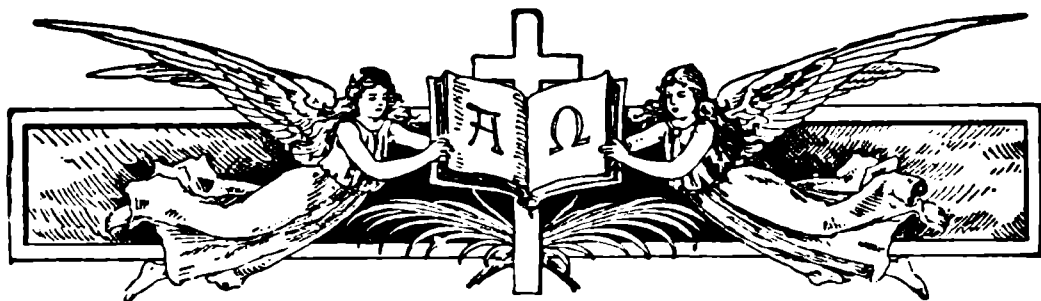
Imprimatur:

Pragae, 20. decembris 1912.

**Dr. Joannes Sedlák,
vicarius generalis.**

I.

Rozjímání o nejsvětější Svátosti.

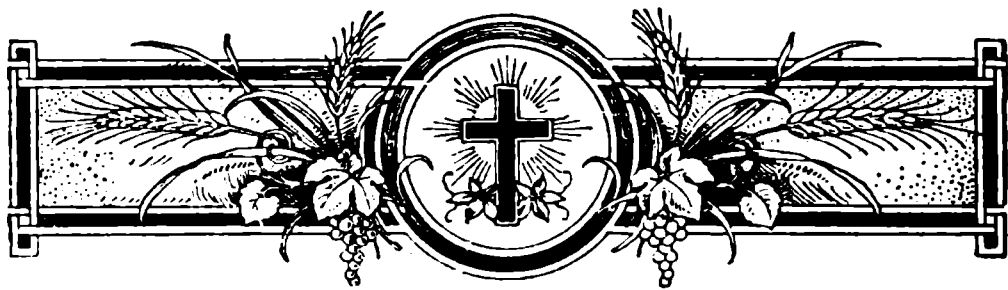
Poznámka překladatelova.

Přítomná rozjímání vyňata jsou z VIII. a XII. dílu velmi ceněných „Úvah o evangeliu“ (Elmélkedések az evangéliumról) spisy a působením i mimo Uhry známého biskupa Dra. Prochászky ze Stoličného Bělehradu. Jsou to snad více nástinů, nahozené myšlenky, čerpané z hlubin mystiky a meditace, ale zaujmou cele a přinutí k sledování, k rozvedení načatého. Nevyčerpatelný obsah evangelia našel v autoru duchaplného, moderního, hluboce nábožensky cítícího tlumočnicka.

☞ Nemluví k vám asketa, který opustil svět, ani muž, jenž se hrozí přítomnosti a vychvaluje doby minulé, nýbrž biskup, jenž své době rozumí, ji miluje, zná její přednosti, ale nezavírá oka před jejími slabostmi.

Přítomným výňatkem z velikého díla učiněn počátek k vydání částí dalších dle roku církevního.

Překlad zdělán se svolením autorovým dle druhého vydání z r. 1910.

1. Kristus slibuje v Kafarnaum ustanovení nejsv. Svátosti.

„Když zástup viděl, že není tam Ježíše, vstoupili na lodičky a přišli do Kafarnaum . . . Ježíš řekl jim: Amen, amen pravím vám, hledáte mne, ne proto, že jste viděli divy, ale že jste jedli z chlebů a nasyceni jste. Pracujte nikoliv o pokrm, kterýž hyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému.“

(Jan 6, 24.—27.)

a) Židé vyhledávají Pána a touží po hovoru s ním; jsou nadšeni vyhlídkou na „regnum mundi“, na novou světovou říši. Spasitel se byl uchýlil na horu a teď vrací se od modlitby znova k nim, aby jim vyložil pravý smysl řeči své: „Ano, třeba vám chleba; ale já jsem nepřišel podati vám chleba života pozemského, nýbrž přišel jsem poskytnouti pokrmu duševního a v té míře arci n e d á v á m chleba, nýbrž j á j s e m chléb.“ Kdo oživuje, zahřívá a rozohňuje, i ten jest pokrmem lidí, tedy i živým chlebem. Každá duše, jež jiné osvěcuje a posilňuje, na níž mnozí visí, od níž berou vzrůst, jest takřka jejich chlebem živoucím. A tak jest Ježíš živým chlebem světa. To cítí všichni, kteří užili světa se všemi jeho slastmi i strastmi; vědí to, kdož hledali stravy duchovní, kdož se jí dožebravali u spisovatelů a filosofů;

zakoušejí toho, kdož, lační života, putují světem, mlsají z jeho rozkoší, hledajíce uspokojení, síly a zdraví. Zde, ano zde u Pána jest chléb života, on jest chléb živý a to tenkráté i dnes, za klassických dob římského práva a politiky i za našich časů moderního přerodu sociálního. — Rceme: Tys mým chlebem, Tebou nabudu vyspělosti i síly.

b) „Tělo mé v pravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj. Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života.“

Máme tedy jísti a píti, máme Ježíše požívat, máme jím a v něm žít!

Jak mocné, jak působivé to vyjádření věčné touhy duše lidské po Bohu! Podle Homéra otevírá člověk dychtivě duši svou po Bohu jako ptáče zobák svůj za potravou. V žalmech však dochází tato tužba duše k výbuchu, ony jsou nehynoucí a nestárnoucí doklady její. V téměř smyslu modlí se Descartes, ba i Nietzsche dí: Nesneseme toho déle... a Tolstoj píše: Jako holátko vypadlé z hnízda, tak úpí duše po Bohu.

A Ježíš schvaluje i stupňuje mocnou tuto touhu a dí: „Ano, máte jísti, máte píti Boha svého. Proto právě vzal jsem na se tělo, abych nebyl pouze bratrem vaším, nýbrž i pokrmem těl a duší vašich. Protož jezte a pijte mne, abych já zůstával ve vás, abyste vy se sjednotili se mnou. Horoucí, lačná touha národů, tesklivé jejich očekávání se vyplní a slast, síla nekonečná vás oblaží...“ Jaký to důkaz milosti a moci, ztišiti takové dychtění, upokojiti takové toužení!

c) Každý jš, spojuje se s Ježíšem a žije zvláštní svůj život v něm. Co je zevního a zjevného, bývá obyčejně povrchní; jen vnitřní život jde do hlubin. A nemá hloubky, čeho neprocítíme úplně, čeho v sobě neprohloubíme, neujasníme. Mořskou hloubí jest vnitřní život duše a v ní dlí Ježíš, když se s námi spojuje. Zvláště při sv. přijímání noříme se s Ježíšem do hlubin svého cítění, svých radostí.

On a já. Kolém ticho a jasné slunko. Dvě modré hlubiny splývají spolu: moře duše a modrá Boží obloha...

Tedy se uklidňujeme: *a)* co do hříchů: starosti mizí, cítíme v hloubi srdce, že nám odpouští; *b)* co do zápasů duševních: nejeví se nám nepřekonatelnými, a tu docházíme k odměně, smíme-li na srdci Páně odpočinouti; *c)* co do bojů budoucnosti, neboť víme, že nám pomáhá.

Tak čerpáme z něho sílu, neboť smíme ho požívat i a v něm se obnovovati.

2. Svaté přijímání — živý chléb.

„Já jsem chléb živý, který jsem s nebe sestoupil.“
(Jan 6, 51.)

a) Dobrý to a chutný chléb, „pinguis panis Christi“ pokrm duší, chléb andělský. V něm tkví všeliká chuť v té míře, jak žádá si smysl a potřeba přijímajícího především pak vyniká libochutí nesmrtelnosti. Kdokoliv ždá pokory, jí z něho; kdo touží po trpělivosti, čistotě, okouší ho; komu třeba odhodlanosti, vytrvalosti, chuti k práci, sahá po něm: jako ze skály medu, tak lze z nepatrného chleba toho získati ducha. O tom jsem přesvědčen nejinak než z vlastní zkušenosti.

b) Chléb ten skýtá ohně i nadšení, dodává ochoty a svěžesti. Svatá Panna ubírá se spěšně přes hory judské, když byla počala Pána, tak i my spějeme v síle Svátosti nejsvětější. třeba-li, i přes hory nesnázi, třeba-li, i na bojiště mučednické. Bez posílnění svátostného nepouštěli první křesťané nikoho do arény, ježto se obávali, že neobstojí! Krásná, sladká, liliová byla nevěsta Kristova, církev — „erat ante in operibus fratrum candida, nunc facta est in martyrum sanguine purpurea“ — trpytila se leskem ctností dítek svých, nyní pak znachověla krví svých mučedníků, obé však mocným působením Svátosti nejsvětější!

c) Za hodováním chodívá radost a rozmar. Ježíš ne-skrblí v tajemné Svátosti: svatá rozkoš — oleum laeti-

tiae — kane z ní, útěcha vlévá se nám do duše. Zbožnost jeví se i v měkkém nádechu růží na líci a v zářícím oku . . . O sacrum convivium, ó svaté hodování, dodej mi chuti k dobrému, dej mi blahé těchy z dobra, které konám!

a) Svaté přijímání působí i na tělo. Duševní činnost směřuje i k tělu, k jeho pudům a pocitům. Nižší stránka našeho bytí zjemňuje a zušlechťuje se povýšeností okolí, vznešený požitek tlumí nízké chťíce.

A v tom smyslu jest případný název nejsvětější Svátosti, o níž se dí, že jest vínem plodícím panny a chlebem, z něhož roste pokolení vybrané a vyvolené. Slyšeti stále, že přirozenosti přemoci nelze; ale nechme jen duši, ať se pustí k cíli tvořivou silou svou a uhlídáme, že i tělo stane se hmotou, jíž lze dáti tvar a podobu. „Modrá krev“ není v jistém smyslu báchorkou; čím tedy méně „Boží krev“!

3. Proč zaslíbena nejsvětější Svátost.

„Duch jest, kterýž oživuje, tělo nic neprospívá; slova, kteráž jsem já mluvil vám, duch jsou a život.“

(Jan 6, 64.)

a) Židé pochybují, nikdo mu nerozumí; apoštolové jsou zaraženi. Ale Ježíš jest nepovolný jako skála a kdyby všichni odešli, tvrdí přece: „Ano, tělo mé jest pokrm, proto ho požívejte. Stal-li jsem se pro vás člověkem, podám se vám ještě i tímto způsobem. Toť zákonem srdce mého i srdcí vašich, neboť je to požadavek lásky. Ta žádá v první řadě přítomnost: býti pospolu, to její živel. Proto chci s vámi dlíti svým proměněným a oslaveným tělem.“ — A netouží li srdce naše podobně? Dychtí po Pánu ve chvílích utrpení a neklidu i v zápalu horlivosti. Ó kéž jest vždy s námi, kéž jest

všude, kde člověk žije a zápasí. On jest náš veliký, společný statek, on jediný nás sjednocuje!

b) Ale přítomnost nestačí, láska chce spojení. Proto mizí podstata chleba a místo její zaujímá oslavené tělo Pána Ježíše. Tímto předpodstatněním sblížuje se s námi a splňuje nejtajuplnější a nejpodivuhodnější touhy srdce našeho. Tím stává se, že on přebývá ve mně a já v něm. — Ale i se mnou musí se státi změna: třeba se pokoriti, očistiti, třeba přistoupení s vroucí zbožností, s touhou po Bohu, s žízní po Kristu, a tak přijmouti Pána Když pak splyne se mnou, musím býti proniknut vědomím: „Est Deus in nobis, agitante cale-scimus illo“ — Bůh jest ve mně, on mne zahřívá i obživuje.

c) Dále nechce pouhé spojení, nýbrž přeje si býti počátkem i cílem veškerého mého konání. Nic není tak založeno v nekonečných hlubinách Božích jako duše. Vše prýští ustavičně z Boha, ale duše z nejhlubších hlubin jeho. Bůh sám tvoří v ní tepnu silnějšího, sebevědomějšího, skvělejšího života. A tohoto tepu, tohoto zvlnění mého jemnějšího, zduševnělého vědomí a cítění jest mi třeba co nejvíce. Ježíš přichází a ujišťuje: „Já žiji ve vás a život svůj sdílím s vámi; jako já z Boha žiji božský život, tak vy žiti máte ve mně; život můj má se ve vás rozvinouti, rozkvésti . . .“ Proto je nezbytně třeba, abych se stal jeho oddaným i poddaným nástrojem, abych mu podrobil všecko své chtění, cítění a snažení. Duše má touží Bohu vstříc, čekajíc doteku jeho a již smí žiti v něm život božský. Deo gratias!

4. Život pro Boha.

„Kdo ji mne, živ bude pro mne.“

(Jan 6, 58.)

a) Filosofie i kultura baží po krásnějším, silnějším, šlechetnějším životě. Jež š pak praví: „Takový život dám vám já ve Svátosti oltární.“ Tento život Boha-

člověka vzdělal on sám v sobě, božské totiž myšlenky v duši lidské, božské pocity, snahy a touhy v srdci lidském. Jako varhany přetvořují vanutí vzduchu v hudbu, jako jeví se v oku chvění étheru barvou, tak převedla duše Ježíšova ráz Božství v krásný, mohutný život lidský, a život ten z něho nutno čerpati a heslo k tomu zní — spojení s ním.

Třeba se k němu přivinouti se srdcem vnímavým, třeba si osvojiti smýšlení, jež koření v něm, jež odpočívá v Ježíši. Sjednocení to uschopňuje člověka k nejvyšší důvěrnosti. Ono lze srovnati s důvěrným, něžným a sladkým poutem, jež pojí snoubence se snoubenkou, přítele s přítelem, matku s dítětem. K takové jímavé, horoucí lásce vede Bůh člověka nejsv. Svátostí. Ona v nás rozněcuje žár, ona v nás otvírá pramen slz, jež má základ v myšlenkách a pocitech Ježíše samého.

b) Pronikavá láska Kristova unáší nás v jasné, slunné ovzduší. Octneme-li se venku z okruhu továrního, kde vdechujeme dým a prach, kde nevidíme paprsku slunečního, zajdeme-li do lesů jedlových, lokají plíce čistý vzduch, krev se bouří a vře, znavené, shrbené tělo se přímí. Vychovatelství a zdravotnictví schvalují a doporučují takovou novou životosprávu. A Ježíš koná cos podobného zvláště v tom smyslu, že staví člověka sobeckého, pudově, zvířecky založeného, nesvědomitého, násilnického, přepjatého, do svého vlastního, čistého, rázného světa citového, že ho dovede vyrvati oblastem hrdosti a římského imperialismu nelidské neurvalosti, opojení změkčilé smyslnosti.

Faust hloubá, Nietzsche také hledá s nářkem člověka silného, Rousseau pátrá po síle mezi mátožnými obyvateli lesů a luk, i Tannhäuser opouští horu Venušinu, touže po lepším životě. Ježíš však, to cítím v nitru, jest mistrem života výborného, vznešenějšího i krásnějšího.

c) Silný život je život vytrvalosti, jež dovede přinášeti oběti. Silná osobnost neleká se ani bojů. I v tomto směru jest nám třeba vřelého přimknutí se k Ježíši. Když vrhneme se mu k nohám, zvedá nás na srdce své a učí nás bráti podíl na svém utrpení, jako i sám účastňuje se bolů našich. Trn, který nás bodá, jest

potom trnem z jeho trnové koruny; ano, tato koruna bolestná věnčí potom dvě hlavy, hřeby zraňují dvě ruce, kopí probodá dvě srdcí: jeho a mé. —

Tato obětavost jest zřídlem lásky, z něhož čerpá křesťanství. „Inter consolationes Dei et tribulationes mundi ambulat Ecclesia“, mezi útěchou Boží a trudy světa kráčí církev, Bůh sám zpřijemňuje jí svou útěchou cestu trnitou. Odtud vane pravý duch a smysl oběti a mocí obětí vzdělávají se „duše krásné, animae sublimiores“. (Pontif. Rom.) —

Takového ducha chci si načerpati z krve Ježíšovy, chci vssáti s políbením jeho ran.

5. Ježíš ustanovuje Svátost oltářní.

„Prvního pak dne přesnic přistoupil k Ježíšovi učedníci řkouce: Kde chceš, ať připravíme tobě, abys jedl beránka? ... Když pak byl večer, posadil se za stůl se dvanácti učedníky svými.“

(Mat. 26, 17. 20.)

„A počal umývati nohy učedníkům svým.“

(Jan 13, 5.)

a) Nálada Ježíšova u večer zeleného čtvrtku. Večeřadlo jest plno veliké duše Ježíšovy. I duše vysílají paprsky a duch lidí bývá takořka upoután památkou jejich skutků. Uhlí vydává teplo vyzářené sluncem před tisíciletími a velicí duchové vyzařují žár srdce svými skutky, svým působením. V tom smyslu není však díla, není zřízení, jež by se rovnalo nejsv. Svátosti; tu není pouze duch Ježíšův, nýbrž on sám a to se všemi city onoho večera bohatého přední, svatou, velikými tuchami oplývající láskou. Duše jeho je oblakem, z něhož kane požehnaní a srší blesky.

Hlavní cit, jenž ho ovládá, jest láska, jež nesnese odloučení.

O této lásce, o tomto hrdinském citu, jemuž není nebylo rovna, rozmlouvá, a potom plně jsa si vědom,

„že od Boha vyšel a k Bohu se vrací“, poníží se přehluoce a myje nohy svým učedníkům. Tu již nemluví, ale mlčky a pokorně padá před každým z nich, aby ustrnuli u jistém přesvědčení, kterak nesmírně je miluje. Měli pocítiti, co cítil Kristus sám. V oku hoří mu oheň hlubokého vznětu, ruka jest vlhka rozehvěním, horečně vzrušení táhne mu duši. Cítí nutnost rozloučení, a to působí hoře a muku jeho svatému srdci. Avšak láska vítězí: nechává tu na památku tajemnou, svátostnou svoji přítomnost. Tato láska nezapírá své přirozenosti — touží po životě vespolném a stává se jeho tvořitelkou.

Hle — Ježíš u nohou svých učedníků; kdyby je nemiloval, nikdy by nebyl vůči nim tolik pokorný a opět, kdyby nebyl tolik pokorný, nikdy by nebyl tak miloval! Pryč tedy s pustým, tvrdým, chladným srdcem; chci milovati, že bych bratřím svým i nohy zulíbal.

b) Ježíš vidí před sebou beránka velikonočního; před okem jeho duševním otvírá se však rozhled do oné hrůzyplné noci, kdy dvoumillionový národ židovský vycházel z poroby: za ním vojsko Faraonovo, před ním poušť a moře. A veliký prosebník, osmdesátiletý Mojžíš, dotýká se úderem hole své moře, které se dělí, aby otevřelo cestu Israelským a pohřbilo Faraona. — Toť pouhý předobraz. Naznačuje skutečnost, že lidstvo řítilo se nocí hříchu ke hrobu věčnému. V tom vstane před ním Syn Boží a holí svého kříže otvírá cestu ke spáse, peklo však zavírá. Památkem pak tohoto velikého zachránění jest oběť nová, mše svatá. Jeť pomníkem našeho vysvobození, jeť svatým znamením uzavření hrobu věčného, zrušení naší zkázy. V přívětivém světle těchto tisícletých vzpomínek zúčastňujeme se mše sv. oděni, na cestu hotovi, s holí v ruce, to znamená s náležitou ochotou a přípravou duše ke službě Páně.

c) Potom hotoví se Spasitel k oběti: s pocitem naprosté obětavosti ukrývá pod způsobami chleba a vína čisté tělo i ohnivou krev svou a dí: „To číňte na mou památku, obětujte mne za sebe.“ To je tolik, že my jsme měli za hříchy své umřít na věky. Ježíš však umírá místo nás, my pak jsme vysvobozeni.

Pojem oběti zavírá v sobě uctění a usmíření Boha nabídnutím něčího — zde tedy Ježíšova — života. Nám všem hrozila nevyhnutelně za hříchy smrt, Pán Bůh by však nebyl přijal dostiučení od nikoho, ustanovil tedy Ježíše, aby pro jeho obět na kříži slitoval se nad námi. — Věřím to, Pane, a raduji se z toho, ale ptám se zároveň: Proč jsi tomu chtěl? A odpověď: Ve stvoření zjevil Pán moc svou a hory i moře, květy i propasti zvěstují jeho velebnost, ale v Ježíšově něžném a zase nezdolně rekovném životě lásky — v těchto hlubinách i výšinách velkolepého útvaru mravního — zjevil se nám poznovu, a to hlavně ve svých vlastnostech, které svědčí o nekonečné jeho svatosti, věrnosti a slitovnosti. Chtěť si srdce naše připoutati a strhnouti lidstvo do tohoto hlubokého proudu života. —

Tak patřím na Ježíše a na klanění hodnou obět jeho. Klesaje na kolena, pohlížím naň a díky vzdávám, já, který živ jsem jeho mocí.

d) „To čiňte na mou památku!“

Poskytl jsem vám tajemnou obnovu svého utrpení, své oběti; sebe sama, život i duši svou tajím pod způsobou chleba, krev svou i žár svého srdce pod zastřením vína.

Tu se klaním, tu smíruji, tu se modlím za vás; beřte tedy a podávejte veliký ten poklad Pánu. Moje láska, moje zásluha nemůže se minouti cíle u Boha; vzhledem k důstojnosti mé vyslyší mne. Přistupte tedy i vy, pro mne a mnou poručte milosti Boží všelikou starost i bídu, všecken trud i hřích srdcí svých. Tato moje památka bude vám uklidněním i útěchou. — Od té doby není na zemi jiné oběti, ale za to přinášíme ji na millionech oltářů. Ceňme si ji, vyžítkejme jí! Obětí tou utěšujme Ježíše, usmírujme Boha a obohacujme samy sebe.

6. Ježíš v nejsvětější Svátosti.

„A když večeřeli, vzal Ježíš chléb a dobrořečil i lámal a dával učedníkům svým a řekl: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé.“
(Mat. 26, 26.)

a) Nikdy a nikde nestály tak příkře proti sobě veliké myšlenky Boží a malicherné myšlenky lidské jako zde. Měříváme svět podle svého měnivého smýšlení: pohlédneme do něj a vidíme jej dnes velikým, zítra pak nepatrným; stavíme systémy a záhy je vyvracíme; pokrok náš běře se po ssutinách, ba i víra kráčívá nezřídka po zříceninách obmezených našich myšlenek. Zde však stačí nám výrok milujícího Ježíše, jímž ujistil: toto jest tělo mé. Slovo to — třeba ho nechápeme — zvěstuje nám něco slavnostního, milostiplného. Apoštolové odkázali nám toto mysterium a s evangeliem rozletělo se světem. Již „Ecclesia christophora“ vtesávala a malovala na stěny katakomb prsten, lyru, palmu, výmluvné to symboly lásky Ježíšovy; chlebem a vínem, jímž se nebe získává, vychovávala plémě neporušené a cudné . . . Tajemstvím tím oplývaly její myšlenky, o něm zpívaly její zpěvy, každý oltář byl mu posvěcen. Nenalézala nic vznešenějšího, čemu věnovati víru, lásku, píseň, štětec i dláto. — I já kráčím ve svatých těch stopách. Chci věřiti. Víra ta je plna slavné radosti, síly a naděje.

b) Rozum sám nestačí k pochopení tohoto tajemství, k tomu třeba rozumu osvěceného láskou. Ježíš učinil ten div, protože miloval. V lásce tkví síla tvůrčí; ona dovede nadchnouti vůli ku věcem vznešeným. Bůh stvořil svět, protože miloval, a opět tvoří svět nový, neboť miluje. Taková láska povzbuzuje víru. Kdo umí milovati, dovede i věřiti; „nos credidimus caritati“! Na každou moji otázku může odpověděti jenom veliká láska. Máme Vykupitele? Je Kristus Bohem? Odpustí mi? Možno-li umřítí pro spásu duší? Třeba-li ceniti víru nade všecky statky? Je-li možna zášť bez konce — peklo? Na všecky ty záhady dovede odpověděti jen láska; bez ní není klíče k nim. Věříš ve vánoce? Jestli ano, můžeš

věřiti i v radost velikonoční. A máš-li tolik víry, proč bys pochyboval o Svátosti lásky?!

c) Tělo, které se dává za vás. „Za vás, abyste nezhylnuli; místo vás stavím se já spravedlnosti Boží; hněv jeho drtí mne.“

Není v tom nespravedlnosti, nýbrž plamenný důkaz zadostčinné a smírné lásky Kristovy. „Zpytujte tento plam hořící oslňujícími barvami; já jsem jej zánít, abyste se zahřáli, abyste mnou a ve mně novou, ohnivou láskou Boha milovali.“ —

V duchu takové obětující se lásky jest Kristus ve mši svaté přítomen; tak předstupuje před Boha, tak staví se mezi nás a Hospodina. Pro jeho lásku, pro zářivé rány jeho prosíme Boha o milost a doufáme v ni... Mše svatá! Jaká to radost, jaký to pro nás poklad, jaká to obět: Kristus dává sebe sama za nás!

7. Krev Ježíšova — naše síla.

I.

„Vzav kalich, díky činil a dal jim, řka: Pijte z toho všickni, neb toť jest krev má.“
(Mat. 26, 27.)

a) Svatá krev Ježíšova, toť věčně mladá síla, neboť jest to Boží krev. Na krvi vlastně záleží energie života, povaha a rázovitost člověka. „Duše kotví v krvi,“ říkáme. V ní jest síla, jež obnovuje, osvěžuje, občerstvuje. A tato krev je oživující silou křesťanstva, od ní sluší odvozovati panenský, čistý pel mladosti duší křesťanských a zároveň nevyčerpatelnou plodnost jejich. Proto nelze postřehnouti stopy staroby ani ve víře, ani v evangeliu, v učení, zákonodárství a celém životě církve. Krev ta skýtá světcům vzlet a žhavost citů a myšlenek. Ke všemu hotov jest, kdo dovede šeptati ve zbožném, nadšeném vznícení: „Kalich Páně vezmu a jméno jeho vzývati budu.“ — „Kdo mne oddělí od lásky Kristovy?“

Pokud vře tato krev, nehrozí mi nic. Proto chci si ji střežiti, chci píti ze svatého toho Grálu uctivě, chci se napojiti jeho silou. S Marií Stuartovnou dím: „Všecko mi můžete uloupiti, ale dvou pokladů mne nijak nepo zbavíte: víry mojí a královské krve, jež proudí v mých v žilách.“ My pak jsme pokolením Božím, božská krev jest tajuplným naším podílem, naší péčí i pokladem.

b) Krev ta činí člověka neohroženým; jí nestačí bytí, ona touží po rozvoji, po dobývání. Vychovává k udatnosti a odvaze, jak dí Tertullian. V síle této krve bojují proti zlu a jistotně zvítězím, neboť 1. zaplavuje duši mou pocitem podmanivé lásky: celá moje bytost cítí, že Kristus mne miluje, že lne ke mně sladkou láskou svou. Cítím to od prvního svého přijímání, v extasích svého mládí, kdykoliv ve věku po zdějším blížím se ke stolu Páně až po chvíli, kdy budu si přát pokrmu na dalekou cestu do věčnosti. Miluji a chovám Pána; objímám ho a neupustím od něho, v něm vidím zlatou bullu svých výbojů i odkaz života věčného. 2. Přemáhám zlo s r a d o s t í. Radost jest praporem vítězství, duše v radosti neznají obtíží a dovedou rády i smrti hleděti v tvář, neboť radost otvírá nám jistou cestu i v mátohách smrti. Proficiscere anima Christiana . . . Odejdi s důvěrou duše křesťanská! — Chci s láskou a radostí přemáhati všecky své nesnáze.

c) Svatá Kateřina Sienská doprovodila kdys jednoho rytíře na popraviště, podržela pod sekyrou hlavu jeho, a klečíc před ním, zachytila ji do svého pláště. „Mocná, sladká láska se mne zmocnila“ — píše svému zpovědníkovi — „když mne skropila krev popravnice a kanula mi po šatě, neboť mi napadla myšlenka, že kdos jiný tak nesmírně mne miloval, že dobrovolně vylil za mne svou krev. Svaté přijímání staví mi před oči tohoto jiného, jenž tak miluje, že krev prolévá, že v krvi své obmývá duši mou. Ó krvi a plameni, ó krvi plamenná, ó plameni krvavý!“ (Sv. Kateřina ze Sieny.)

II.

a) Krev Ježíšova jest nesmírný poklad, pretium magnum, veliká cena duší našich. Nekonečné milosrdenství Boží uzavírá se ve svatém tomto kalichu. Odkud

ta krev? Z pramene milosti Boží. Popatř na zřídlo to; s tlukotem svatého srdce Ježíšova počal koloběh jeho na světě; potom proud ten překypěl, vylil se . . . viz jeho cestu po výši skalnaté, viz duhu, jež klene se nad bystrinou — obraz milostí a darů Ducha svatého. Viz tu sílu věčnou; pondus aeternitatis, pádná, mohutná to síla věků, jíž proudí pramen spasení. Svátí s nebe i duše trpící v plameni očištcovém patří s úžasem, kterak svatá krev tato kane do duší našich. — I já chci patřiti na divadlo to ve zbožném, vděčném ustrnutí.

b) Pramen krve řine se do duší našich, očištuje je; jest rosou, aby neuvadly. Ve svatém přijímání skropme se krví tou i všecky své city, svá předsevzetí; svolávejme požehnání na všecko své myšlení i konání; věnujme i duším trpícím. „Krev, jen krev uhasí muku!“ volal kdys zemřelý druh k Jindřichu Susovi. — I já chci svaté krve využití pro sebe i pro zesnulé.

c) Svatá krev v nás. „Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti,“ jakoby chtěl říci: „Z krve mé nabudete života“. A skutečně proudí teplý život jeho v nás, vpíjíme ho do sebe, krev jeho hoří v žilách našich a plane na tvářích. Svatá Anežka pravila: „Krev jeho rdí se na líci mé.“ Ale šetřme krve té svaté a neváhejme obětovati, třeba-li, i krev svou. Neboť nebylo by důkazem lásky, kdybychom krví Kristovou plýtvali, své pak šetřili.

8. Svátost oltářní obětí chvalnou, prosebnou, smírnou, děkovnou.

„Toť jest krev má Nového Zákona, kteráž za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.“ (Matouš 26, 28.)

a) Večeře Páně byla obětí. Ježíš jest přítomen pod způsoby chleba a vína a přítomnost ta má ráz i známky oběti, především oběti k l a n ě n í a d í k ů. — V nedostupném tichu tajemství modlí se Ježíš, naše obět. A v tom jest mistrem. Toť jeho posláním, jeho milostí,

jeho vnuknutím, korunou jeho velikého ducha. Lze si domysleti, do jakých hlubin se noří a na jak velebných křídlech vznáší se k výšinám jeho modlitba! Duše jeho chví se mezi Bohem a světem na rozpiatých křídlech Serafů, zastiňujíc zemi. Proniká výš, stále výš a výše, a píseň země i sfér nebeských mění se v hymnus nadšené duše. V modlitbě duše jeho splývá harmonie celého jeho svatého žití, truchlivá nálada zeleného čtvrtku s bolestnou písní velikého pátku i s jásavým hymnem zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Ó vznešený, svatý, vyvolený prosebníku, v každé mši svaté překypuje duše tvá těmito modlitbami, žalmy a hymny. „Sileat a facie Domini universa terra“. Mlčky naslouchá nebe i země tvé modlitbě. — Chceš velebiti Boha s opravdovým, hlubokým porozuměním, s pochopením utrpení a oslavení duše Kristovy? Hle, máš mši svatou!

b) Druhý účel — s m í ř e n í. Obětovaný umírá za jiné: nejtemnější odříkání váže se tu s nejzářivějším nadšením lásky; trpkost ta je sladkou a proto i drahou, vznešenou. Duše Kristova pílí k smrti, spěchá vykoupiti: „Jdu na smrt, aby život měli,“ praví sám. Kterak by se tedy zřekl smrti? A tyto city hřejí duši jeho i nyní. Stává se duší úpící a volající. Z hlubokého ticha nej-světější Svátosti slyšet hlas proroků a mučedníků, slyšet volání krve. Samuel ždal celou noc k Bohu za Saula, Ježíš modlí se dnem i nocí za nás. — Učme se od něho, kterak Boha usmiřovati, naučme se silnému, vše přemáhajícímu smýšlení, jak modliti se za dobro, jak přimlouvati se za hříšníky. Hledme však i sami usmířiti a uprositi srdce Ježíšovo, tolik nechápané, tolik pohrdané.

c) Třetí vlastnost — o b ě t p r o s e b n á. Potřebujeme nesmírně mnoho milosti, abychom odporovali zlému a činili dobré, abychom vytrvali a v dobrém prospívali, abychom se probudili ku vědomí a radosti, že Bůh nás všecky miluje a že nás zahrnuje láskou, nikoli však kletbou. Třeba nám pomoci a ochrany proti zhavému vedru i zhoubným přívalům, t. j. proti rozkladným živlům, proti suchopárnosti, jež hrozí duši. — Ježíš i v tom přispívá nám modlitbou. Jako se modlíval na horách, v lesích, na pobřeží mořském, tak modlí se

tu ve svatostánku. Tu je škola modlitby, tu pramen její. Tu se nejlépe naučíme, kterak vysíláti prosby k výšinám z hloubi srdce, kterak se modliti s ním, totiž vytrvale a odevzdaně.

9. To číňte na mou památku.

a) Mše svatá jest obětování Krista milujícího, za nás vydaného, Boha usmiřujícího. Písmo sv. i liturgie připomínají tělo a krev odděleně, o sobě. „Totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude . . ., tatoť jest krev má, která za vás vylita bude.“ Gibbons zove to „tajemstvím hrůzy“ a neuvěřitelným zázrakem. I my se hrozíme, ale na základě skutečnosti a silné víry. Trneme, ale věříme. Jsme jisti, že Pán tak miloval nás, že se na smrt vydal a ve svatém tajemství s námi zůstává. Před ubitým tělem, před prolitou krví kde kdo se děsí. Nikdo by se neodvážil přistoupiti blíž, každý by se s ostychem vyhnul. A hle, v takovém stavu obětujeme Bohu Spasitele svého.

b) Jaké asi pocity ovládají toto zmučené tělo, toto srdce, jež vylévá krev? 1. Ve stavu ponížení a nejhlubší poddanosti je zničen před Bohem. Zapadl jsem ve hlubinách bahnitých — volá — jsem sluha tvůj, Bože nekonečný. Cítí, že na něm spočívá tíže hříchů celého světa a kletba, nenávist Nejvyššího. 2. Děsí se; stojí ho přemnoho celé utrpení a smrt. 3. A přece plápolá mu v útrobách oheň touhy, vřelá žádost po obětování se; prahne obět tu přinést, neboť ví, čeho jí dojde. — Tyto city Kristovy jest nám sdíleti, jimi musí býti provanuta naše modlitba, naše pokání, naše obětavost. Není nic hlubšího, ohnivějšího a zbožnějšího, nežli duch naprosté, dobrovolné obětavosti. Jaká to prohlubeň lásky, jaká krása, jaké kouzlo, umírá-li matka s ochotnou oddaností, obětuje-li se přítel za přítele! A to vše nalézáme zde — ve mši svaté.

c) Hleďme na obět tu s velikou důvěrou. Kristus jest hlava církve, a hle, kterak je ponížen, jak zbožně sklání se hlava jeho, hlava trpící, mdle schýlená jako zvadlý květ, hlava zakrývající zraněnou hrud!

A tato hlava stále se modlí, bez ustání hoří a bolí. Kristus v tomto postavení před Bohem plní nás děsem, ale budí v nás i zcela určitou důvěru, vždyť smrtí svou zároveň vítězí. Kterak bychom nedůvěřovali této svaté, prosící oběti, která vřelým, soucitným, posledním tlukem z bodaného srdce modlí se za nás? — Těchto citů Kristových třeba se přiúčastniti, je s ním sdíleti; tak budeme mši sv. dobře a zbožně slyšeti.

10. Nejsvětější Svátost znamená sdílení života Kristova.

Hostina bývá znamením přátelství či společenského, družného života. Spolu jíme, spolu žijeme, dí přísloví. Také hostina nebeská znamená sdílnou shodu života s Kristem, a to jmenovitě trojím směrem:

a) Shodu s Kristem, jenž chce s námi žíti, život náš obnoviti a vyvrcholiti: „Chci s vámi a ve vás žíti; chci a prahnu svůj vlastní, silný, božský život vyžíti ve vás.“ Takový silný život nechce symbolu loutny, pověšené na vrby babylonské, nehledí na proudy cizáckého Eufratu, píseň jeho není píseň vzdechů a nářků, nýbrž nadšení, radostné, sebevědomé odevzdání, duch činný a podnikavý. Z něho plynou vody života, v nichž duše se koupá, vody, které dmou se stále výš a mocněji. — Počátek této odevzdanosti tvoří očištění. Toť práce tuhá, již Bůh sám ve mně počíná, v níž mám skutkem pokračovati a to věrnou láskou k jeho příkazům. Tak dávám sebe sama s láskou, ale zároveň opět sebe sama získávám. Odevzdávám duši svou Bohu a vrací se mi obdařena silou, nadšením, city svatými.

Prožívám Boha a tím žiji život nový, silnější a činnější.

b) Sdílnost s Kristem, ubírajícím se na smrt. V ducha Eucharistie jsou vetkány i stíny zrady, trpké zkušenosti životní, obraz Krista krvavým potem politého pod stinnými olivami, pruhy krvavé a kříž. Stísněnost, toť rys poslední večeře. Mistr, jemuž kyne kříž, volá k sobě i své učedníky, k utrpení posud nezralé, kříž nechápající. Dodává jim důvěry: Pojdte blíže! Jediná vlna jeho umučení smyje s duší našich hrůzu.

Sedíme tu kolem něho, jako sedávali nastávající mučedníci na stupních Kolossea. I my musíme dolů do arény. Čím ochotněji tak učiníme, tím blíže jest nám trpící Kristus, tím spíše nás zachvátí a opojí duch jeho, duch lásky, která přináší oběti!

c) Sdílnost s Kristem vzkříšeným. Chystá-li se kdo zemřít z lásky, žil zajisté život silný; po takovém životě nelze však umřít na vždy. Láska neučí umírat, touží-li však po smrti, činí tak jen vzhledem k životu vyššímu. Její hymnus jest život, její květ jest radost a vzlet. Podvoluje se tedy smrti výhradně pro znovuzrození. Umřít s Kristem znamená vždycky znovuzrození, rozkvět, obnovení ve zvláštním, lepším životě. —

Toť filosofie sebezáporu: zaraziti život, jako se zachycuje bystrina s hory se valící, aby tím výše vytryskla.

11. Pramen života.

a) Toužíme po hlubším a bohatším životě, jaký nám Písmo sv. nabízí výrazy, jako: „lignum vitae, verbum vitae, corona vitae, panis vitae, semen vitae“ (strom života, slovo života, koruna, chléb, símě života). Život ten otvírá se nám však sjednocením s Kristem, na kteréž nás ve sv. Eucharistii upozorňuje způsob chleba.

Jezte, avšak pozorujte, že požívání jest zároveň symbolem, který vybízí důrazně k jinému spojení, ku

spojení totiž, jímž duše se pojívají. A sloučení, splynutí duší nastává, když jsou jednostejného smýšlení a cítění. A co jest večere Páně? Sjednocení duší ve vzájemnosti myšlenek, spoutání srdcí v jednotě citů. Pravé svaté přijímání není však nic jiného, leč naplnění myšlenkami Kristovými, zanícení duše city Kristovými, znenáhlé vyhranění podobnosti s Kristem, a to v pohledu, na čele, na rtech, v řeči, v lásce, v životě, v celém člověku. Třeba přijímati tak, aby člověk naplnil celou duší svou smýšlením Pána Ježíše, aby obrazu jeho nikdy nezapomněl.

Jak uklidňující a oblažující to patření! „Il me vise et je le vise“ — já patřím na něho, on patří na mne! Kdykoli však s takovým uklidněním patříme na Pána, splývá duše naše s ním a odpočívá v něm.

b) Pohledme do Písma a najdeme různé výjevy tohoto spočinutí duší v Bohu, právě to výjevy, připomínající poslední večeři. Tam v Bethanii sedí Marie u nohou Pána Ježíše. Toť také večere Páně, nikoli požíváním, ale sjednocením duše. Oko Mariino noří se netoliko ve zrak božského Spasitele, ale hrouží se i v jeho duši, duše milující odpočívá v duši milujícího. Odpočinutí duše v miláčkoví — i to je holdováním. — Zavítejme v duchu do večerádla v podvečer prvního zeleného čtvrtku. Ustrašená mysl učedníků jest již ukonejšena a jedenáct duší visí na rtech Mistra, jenž se za ně modlí. Toť hody Páně, netoliko vzhledem k pokrmu, nýbrž vzhledem k utišení duší, které odpočinuly v Pánu. — A popatřme na jitro velikonoční, toť hodo-kvas Maří Magdaleny. Tato duše, vydaná na pospas pochybám, zdrcená a zklamaná v nadějích, ó kterak dovedla se spojití s Pánem, kterak uměla odpočinouti v myšlenkách Mistra svého, v těchto myšlenkách vítězných! — Všimněme si také učedníků, kteří v odpoledne velikonoční ubírají se do Emaus. Dva lidé, kteří se zřekli všech nadějí. Jak vzplanula však dvě srdce zmalomyslnělá, jak se uklidnila poblíž veliké duše Kristovy! I to byla večere Páně. A večer téhož dne shromažďují se ještě všichni apoštolé k podobné radosti.

I my odpočihneme při svatém přijímání v povzbuzujících, vítězných myšlenkách Pána Ježíše. Hledejme na

srdci jeho ujasnění ve svých sesvětštělých názorech a myšlenkách, při tak časté rozervanosti duší svých, již sami nechápeme.

c) Nejsvětější Svátost podává uklidnění duši naší netoliko v tom smyslu, že mysl smí odpočinouti v Ježíši, nýbrž i tím, že zcela zvláštním způsobem posilňuje naši víru. „Est enim memoria mirabilium“ (památka divů). Naše víra ocítá se tu před zázračným skutkem Božím. — Jest to veliký památník, jímž obnovuje se vtělení a utrpení Kristovo, veliký památník, k němuž se pojí tolik podivuhodných zjevů v duších lidských, tolik tajů askese, taková řada velebných vytržení do světů nadzemských. „Est fidei mysterium“ (tajemství víry). Divy jsou základem tohoto tajemství, zázraky je doprovázejí. Tak příkladně zázrak v Bolseně. Knězi mši svatou sloužícímu napadla pochybnost, zda ve Svátosti oltářní skutečně přítomno jest tělo Kristovo a jeho krev. A ejhle, při pozdvihování proměnilo se víno v kalichu v rudou krev, vzkypělo v něm, až přeteklo a na oltář se vylilo. Na památku toho zázraku postavil papež Urban IV. nádherný dóm v Orvietě. Ale pravdivost víry v nejsvětější Svátost nepotvrzují pouze takové a podobné zázraky, jako spíše ony živé divy, obdivuhodní totiž světcové, kteří nepožívali jiného pokrmu, leč sv. Eucharistii, a přece byli dosti silnými přemoci všecko.

I my budme živými důkazy pravdy Eucharistie horlivostí celého svého života, již čerpáme ze svatého přijímání. Ono nás má proměnit. Myšlenky naše jsou „infirmae providentiae“ (skrovné prozíravosti), jsou to myšlenky slabé a sporé. Nechť ustoupí tedy myšlenkám Pána našeho, jenž vtiskuje nám je do duše jako ohnivou pečetí ve svatém přijímání. Nač bych chodil za lidmi, kteří třeba byli veleduchy, přece umírali s povzdechem: Více světla? Takový život duše, z něhož by tryskaly plody básnické, jenž by dovedl vykouzlit sochu, jenž by uměl barvami nadechnouti svůj ideál na dřevo nebo na plátno, mi nepostačí. Mně jest zapotřebí života, jenž dovede přetvořiti celého člověka.

d) Konečně toužím po silném ovzduší celého cí-tění. Srdce naše zaměstnává dvojí náklonnost: charitas

et cupiditas. Cupiditas je láska nízká, smyslná. Srdce mé musí zaujmouti výlučně láska svatá, aby onen jiný, chamtivý a pudový chtíč byl ve mně zcela utlumen. „Nutrimentum charitatis et imminutio cupiditatis . . . ubi caritas, ibi cupiditas non est“: V té míře, kterou láska, čistá charitas, se rozněcuje, mizí potrava plamene druhého, až vyhasne úplně. „Castissima caro sopit concupiscentiam“. Dotek nejčistšího, panenského těla Kristova zrušuje zákon náruživé, ohnivé krve naší. S takovým vědomím nutno přijímati a nejsv. Svátost stane se nám zřídlem prebohatého života.

12. Jest potřebí oběti a tou jest Kristus.

a) Je třeba oběti, nyní a vždycky, pokud na hříšné zemi dlí dlužníci Boží. Tak nutno klaněti se Nekonečnému z hloubi své nicoty. Toto vědomí zaněcuje již od počátku oheň na oltářích patriarchů: spálení na popel značí úplnou odevzdanost obětníka. Na Golgotě však obětuje se za nás Ježíš sám úplně, dokonale. Vypouští ducha, vylévá krev, a tak znova na jevo dává, že Bůh je Pán náš a všecko, že jest nutno klaněti se mu, milovati jej, že jest nezbytno uraženou velebnost jeho za každou cenu smířiti. To je tepna oběti Ježíšovy; plápolající srdce jeho sdílí až do vyčerpání všech sil, do posledního úderu toto smýšlení s celým velebným, zraněným, horečně rozpáleným, mystickým jeho tělem.

b) Srdce Ježíšovo se všemi city svými, srdce klanějící se a usmířující jest naší obětí nyní a zde na oltáři. Těžko jest mnohdy uvědomiti si tuto skutečnost před zteřelým často obrazem chatrných oltářů, před všelijak ulepenými svícny; bylo to snadno na oltářích katakomb, kde na kamenném příkrovu na hrobě mučedníka stál dřevěný kalich a chléb. Nesnadno vžíti se

nám do takového tajemství před knězem, oděným snad v rozedrané roucho mešní a neobratně si vedoucím; bylo to zajisté lehké v onom vězení v Nikodemii, kdy k zemi připoutaný kněz Lucian na vlastní hrudi, jako na oltáři, pokládal kalich a chléb. Prolom svou věrou zevnější, třeba skrovnou podobu, jaká se jeví oku! Kristus je tu přítomen jako oběť za nás. Podaří-li se ti proniknouti až k cituplnému, milosrdnému srdci jeho, užasneš nad tajuplným ovzduším, jež tušiti dává vřelou, svatou krví prosycenou jeho lásku. Uchvať si toto svaté srdce, žij a bojuj s ním v malátném, bezduchem okolí, jímž jsi obklopen!

c) Onomu polskému knězi, jenž s řetězy na nohách, v hrubé haleně trestanců stál v olověných dolech sibiřských před vlhkou skalou, na níž jako na oltáři umístil chléb a víno, jevila se mše sv. jistě obětí, když se modlil: „Přijmi, svatý Otče, všemohoucí Bože, tuto neposkvrněnou hostii.“

Tehdy jistě dobře rozuměl srdci Kristovu. jsa ponížěn, spoután v trpkém otroctví. Veliký, božský trpitel byl mu tehdy drahý a líbezný. — Svatou, drahocennou byla mše vyhnancům austrálským, již se tajně v noci zúčastnili a od níž je nedovedl zdržeti ani trest smrti; cítili, že jest cosi velikého a svatého, co si takovou cenou vykupovali, a že Krista stálo to větších ještě obětí.

Svatou byla mše Sobieskému, Hunyadimu, Skanderbegovi, než se dali do boje; rozuměli, že v ní vyvěrá Kristův pramen rekovného napětí sil. — A jak svatou jevila se Ludvíku XVI., když v poslední noci jeho zajetí byla o druhé hodině ranní obětována! Chvěl se asi hlas knězův, zvonek zněl asi jako umíráček; jak chápal asi ubohý král ve svém vlastním odříkání, co značí slovo „oběť“! A tuto oběť máme i my; i nám se láme tento chléb, i nám se dostává podílu na kalichu hořkosti, na vřelé krvi Páně . . . „Smrt Páně budete zvěstovati“ vy všichni, kteří se účastníte mše svaté, abyste se sami uschopnili k oběti a odříkání. Památka jeho oživuje duši, vybízí k pokračování v jeho životě, v jeho smýšlení. Ve mši sv. hřížíme se v Ježíše a od-

nášíme si domů jeho lásku a milost. Celý den měla by naším jednáním vanouti vůně kadidla a myrrhy z jeho oběti.

13. Nehodné přijímání.

„Amen, amen pravím vám: Jeden z vás mne zradí . . . A po té skývě všel do něho ďábel.“ (Jan 13, 21. 27.)

a) Nehodné přijímání jest velikým hříchem v první řadě proti víře. Před nejsv. Svátostí stojí na stráži víra a ukazuje se zvláštním důrazem na toto tajemství; jestiž to „mysterium fidei“ (tajemství víry). Na stráži stojí apoštol, jenž píše: „Co jsem přijal, to zvěstuji vám“, na stráži stojí celá dlouhá řada mučedníků. Evangelium je poklad církve a nejsv. Svátost je její perla. Tuto perlu si střeží, ji nosí na cestách svého putování, k její počtě buduje chrámy a pěje své hymny, ji ovinula symbolickým věncem své liturgie. Celé křesťanstvo lze přirovnati k sakramentáři (svatostánku) mistra Víta Stossa; umělec sám nese slavné dílo své na bedrách.

Kdo nehodně přijímá, převrhne a vylévá kalich ve svatyni, zhasí lampu věčnou v ní, boří oltář, zašlapává perlu.

Takový hrubec nerozumí apoštolům a mučedníkům, nechápe ducha křesťanství, jenž dává výraz nejvyšší své úctě uměleckými výtvary dláta i štětce, ale dokonce si nevšímá srdce loučícího se Ježíše, jenž nás v této Svátosti posvěcuje. Ó nehřešme proti světlu! Nutno, abychom zachovali ke svatému tajemství Ježíšovu bezpodmínečnou úctu a prvním požadavkem úcty té jest čistota srdce.

b) Nehodné přijímání jest dále hříchem proti lásce Ježíšově. Nechce nás míti otroky, nýbrž přáteli,

chce býti mezi námi a přeje si jen, abychom toho nezapomínali. Touží se spojití s námi a zůstatí v nás, ježto pravá láska tak žádá.

Budiž tedy každé srdce útlukem této lásky, jež zastřena kráčí světem; nechť otevře se jí dokořán, aby Kristus přijal ujištění: Zde jsi doma, ó Pane, zde smíš bezpečně odpočinouti. Mám, musím býti věrným Bohu svému, býti stráží jeho. Ale čeho bych se dopustil nehodným přijímáním? Zradil bych Pána, vyhnal ho z domu svého, potupil ho a pohrdl jím. Jak smutná je pout Spasitelova kol duší, které ho ústy přijímají, ale ze srdce hned vykazují! — Můj Ježíši, dej mi nezlomnou věrnost, kterou bych ti ve svatém přijímání vždycky zachoval!

c) Častější nehodné přijímání vede k z a t v r z e l o s t i, neboť naše vnímavost vůči božské lásce otupuje. Svědomí poznenáhlu odumírá; dostává se mu sice ještě milosti, ale její působnost slábne. Kvítí nesmí se zalévatí žíravinou, duše nesmí se rdousiti zločiny. I mravní síla je konečná; platí to zde v tom smyslu, že kdo „jí sobě odsouzení“, uvyká mu, tak že i veliké pochopení se zmenšuje a mocné pohnutky zeslábnou. Chraň mne, ó Pane, zatemnělosti duše, vysvoboď mne od ďábla zatvrzelosti! Jak hrůzyplná to podívaná, obkličuje-li Svátost lásky bezradostná sprostota a mrazivý, bezživotný chlad; proto také nevylévá na nás všecky své milosti a přemnoží hyneme přes dobrodiní evangelia, sv. olejů, slova Božího a tajemné síly svátostí. „Proto jsou mezi vámi mnozí nemocní,“ dí sv. Pavel, a „mnozí umírají...“ Jidášem počna až do dneška.

14. Naše příprava k sv. přijímání.

a) Padnouti na kolena a patřiti na Krista; patřiti a žasnouti a se strhujícím nadšením viseti na něm Klekl bych, pozoruje moře nebo velehory nebo burácející živly, čím tedy více, uvidím-li Ježíše. Poznávám,

jaká je vysokost, jaká hloubka a nekonečnost jeho duše a hroužím se v ni. Cítím, že i on patří na mne. „Je le vise, il me vise.“ Nemocní posílají se k moři, aby se do syta nadívali, aby se nalokali čistého vzduchu mořského a sesílili. I Mojžíš poučoval množství jedovatými hady uštknutých, aby pohlédli na hada měděného, tento symbol věčně se zmlazujícího života. — Potom již „usednu ve stínu toho, po němž touží duše má“. Stínem Páně pak jest tu bílá svatá hostie; padne-li jen stín její na mne, budu uzdraven. — Tedy především patřiti očima duše, nazíráním víry... pohled ten povzbuď mou duši!

b) Odhodlaně v něho důvěřovati. On dí: neumřeš, ale živ budeš. Dobře, krásně, silně budeš živ, a netoliko prostě živ, nýbrž pro mne a podle mne budeš žíti „vives propter me“. Kyne ti život, když zachvátí tě den smrti, život i v zápase, i v mrtvé pustatině. Život je můj čarokruh, životem oplývá ovzduší Svátosti oltářní. — Půjdu tedy a dím: Dotknu-li se toliko lemu roucha jeho, budu zdráv. Závoj chleba a vína, který jej halí, toť lem roucha jeho a dotek ten mne netoliko uzdraví, nýbrž i úplně promění. Tak slíbil to sám.

c) Přiblížiti se k němu s láskou. Jeho zjev musí vyvolati radostný ohlas mojí lásky, neboť on jest přítomen a miluje mne, on jest poklad můj sladký a líbezný. Chci ho požívati a odpočinouti v něm. Láska taví, sjednocuje, proniká a tolikéž působí i láska Ježíšova. Velikost jeho by mne zprvu rozdrtila, ale láska jeho mi spěje ku pomoci. Objímám tedy Pána a volám: Nalezl jsem, koho jsem hledal, uchopil jsem ho a neopustím. — Tato jásavá láska rozobňuje moji modlitbu. Není hluboké modlitby, kde není radosti, vždyť modlitba není leč vnitřní, na Bohu založená radost. — Tak proniká duši mou i milost svaté cudnosti. Duše radosti plné jsou i duše čisté, vždyť platí slovo: Die Reinheit ist die eigentümliche Gabe fröhlicher Geister — čistota je zvláštním darem duchů radostných. Domovem jejich jas sluceční, mluvou jejich ustavičná píseň. — Ku svatému přijímání chci se tedy připraviti věrou a pokorou, nadějí a láskou, radostí a modlitbou.

15. Díkučinění po sv. přijímání I.

a) 1. První pocit můj vyjadřuj nejhlubší úctou: Přichází král plný moci a veleby. Srdce mé tluče a koleno se chví. Moslimové vrhají se na zem před poutníky, kteří se vracejí z Mekky, aby koně, velbloudi šlapali po nich, Já chci před králem, jenž ke mně zavítal, rozprostříti jako koberec city své, sypati před ním květy duše své. — Jsem prach, nechť jsem tedy podnoží nohy tvé. — 2. Patřím na krále svého, sedícího na trůně, na trůně srdce mého, jenž laskavě pohlíží na moje snažení. Jaký to pohled! Jaké výšiny, montes Dei! — 3. Konečně představuji si Pána svého i jako člověka, jdu mu vstříc a vedu ho do chudičkému svého příbytku, ale je čistá chyška má, kvítí zdobí okna. Vítej tedy, Bože můj! Padám před tebou jako Abraham, jako Judith, jako Salome... jako Maria Panna.

b) Na to propuká duše má v jasavý hymnus chvály. Nebe sklonilo se ke mně, jsou v něm tedy zajisté andělé zpívající: Svátý, svátý, svátý! Kde však jsou? Ach, Pane můj, není tu ani proroka, jsem tu pouze já, ubohý služebník tvůj, srdce tak nedokonalého. Však ani píšťaly pastýřské nezamítáš: andělé zpívali na výsostech, dole pak hudli pastýři. I v srdci mém zní ozvěnou G l o r i a... Jsemť ve výhni lásky, zpívám tedy se třemi mládenci v peci ohnivé! Zpívám ti, ó Pane nemoha utlumiti písně své!

c) Odpočívám na hrudi jeho a sjednocuji se v lásce s ním. Tak jedná každý milující, láska žádá obejmutí a pocelu. Téhož si čekal, Pane, od farisea Šimona, ba nevyjmul si ani Jidáše. „Haec requies mea“ — Toť odpočinutí mé. Cítím, Pane, že mne miluješ! Zapomínám na tékavou nestálost vlastního srdce a kochám se ve tvé nezměnitelné, věčné lásce. A tys povděčen, ano pravíš: Nebudtež milé mé, ať odpočine u mne. Ó srdce mé, mohl bych se ještě kdy odloučiti od Ježíše? I pouhé pomyšlení bolí; ale což myslí snoubenka před oltářem na rozloučení? Ani já nechci

teď mysliti na cos podobného. Chci se úplně vzítí do lásky Ježíšovy a štěstí mé buď bezděčnou přípovědí mé věrnosti.

16. Díkučinění po sv. přijímání I I.

a) Otevru duši svou. Když Pán dlí u mne, chci se modliti. „Effundam in conspectue¹ jus orationem meam,“ vyleji duši svou v modlitbě. Chci prositi s jasným vědomím, s vroucím srdcem, silnou rukou. Jako mistři renaissance, jako velicí geniové, kteří v prosté kožené zástěře pracovali o vzácných dílech svého umění, tak chci i já povznéstí mysl svou k vysokým cílům a pilnou ruku přiložiti k dílu svému: pokleknu a s modlitbou na rtech chci hnísti, utvářeti kouti duši svou k žádoucí dokonalosti. — Přěčasto jsem ovšem pouze »pěkně prosil“, ale vytrvale nepracoval, naříkal jsem, ale netvořil, jedl jsem chléb života, ale nesesílil jsem; vedl jsem si s nechutí a ledabylo. Nyní však chci nejen modliti se a prositi, nýbž i čilou, silnou rukou pracovati. „A nespustím se tě, Pane, dokud mi nepožehnáš.“

b) Zpytuji srdce i duši svou dle vnuknutí Ježíšových. Tází se, zda jsem již upevněn v některé ctnosti? Co mi překáží, abych zdárně prospíval, co je nebezpečím mého pokroku na cestě cnosti? Jest život můj alespoň poněkud zařízen dle Krista? Milost dává počín k mnohým dobrům, ale dílo zůstává beztvárným a bez krásy. O vy duše, vy umělci smutné postavy, kteří nic dokonalého nedovedete, jak často býváte beznadějnými hudlaři, místo nadějných učedníků! Chci prozpytovati nitro své zrakem povolaneého umělce, jenž je nadšen a podporován milostí Ježíše Krista.

c) Jemu poručím a obětuji sebe sama, srdce i vůli svou, neboť prosí sám: Synu, dej mi srdce své. Odevzdávám mu tělo své v obět živou a krásnou, „vivens,

benepiacens“. Obětuji mu život svůj, abych nežil již sobě, nýbrž abych živ byl jemu a v něm. Žádá si ve-společné žití a dává život svůj; i já chci mu navzájem věnovati srdce, tělo i duši. Vše to bude pak opravdu jeho, bude-li přetvořeno dle jeho myšlení a vnuknutí.

17. Boží Tělo.

Zelený čtvrtek nám nestačil. Je to den stísněnosti a zármutku; věřícím však bylo třeba dne jásavé radosti, vždyť duše naše zaplesala u vědomí, že Ježíš je zde, zde na oltáři, mezi námi. To zvěstují tři evangelia i svatý Pavel, to hlásají temné katakomby, to vítězný sbor svatých mučedníků z dob klasických, to velebil pokorně věřící středověk svými gotickými stavbami velechámů. Tak věříme i my! Budiž to den hřejivý spíše vroucí zbožností, než paprsky slunečními, vonný, nikoliv tak kvítím polním, jako spíše libovůní rozkvetlých srdcí, den slavný, »solemnis dies«.

a) Jest to svátek naší víry, která triumfuje v tomto Tajemství. Byli lidé, kteří chtěli Boha vykázati ze dveří, naň zapomenouti i jiným ho vyrvati, kteří chtěli slovo jeho zpotvořiti, zatemniti, ale vše nadarmo. Žije s námi, stojí mezi námi a dí: »Zde jsem«. Není to pouze jeho památka, nýbrž on, on sám. Dlí s námi ustavičně vzdor nevěře a zradě, vzdor nevděku a zneuznání. Skutečný Kristus, skrytý Bůh. Pán je zde... vyznáváme, žvatláme radostně. Ano, je zde. Cítíme to a tušíme, že tomu tak býti musí, že tomu tak skutečně jest. Jsme přesvědčeni, že jest, třeba nekonečný, přece blízko nás, že jest nepochopitelný sice, ale přece tak makavý, že mnoho trpí, přemnoho trpí a přece neoblomně trvá mezi námi! Ah, víra tu slaví svátek, žasne a požívá. Jako orel vznášející se ve výšinách nebeských kochá se pohledem do nesmírné hlubiny, tak i my noříme se do velebnosti Boží a kocháme se v Bohu svém; jako on rozpíná křídla svá a užívá radosti, tak děje se

s námi: rozum náš sice nestačí, ale cit náš roste a kypí jako moře k přesvědčení víry: Credo, credo

b) Jest to svátek naší naděje, která se před nejsvětější Svátostí stupňuje až k odvaze. A toho je nám na výsost potřebí. Malomyslnost přepadá nás tak často. Život duchovní neshání se po hlučných, rozčilujících pohnutkách, jakých podává veřejný život a psychologie davu. Z dojmů, jakými působí svět, nenabudeme soucitu ani povzbuzení. Dolehne-li pokušení, stává se duše naše nesmírně často hříčkou bázně, úzkosti, malomyslnosti. Ale v okruhu nejsvětější Svátosti mizí v nás slabost, probouzí se síla a síla s jarou myslí vlévá v nás srdnatost a neohroženost, učí nás zdvihati hlavu a plesati písni. Svatá Terezie dí, že v duchovním životě je třeba zrovna tak pokory jako statečnosti. Obě tyto ctnosti lze však svatým přijímáním vypěstiti k mocným činitelům. Ono vychovává k síle lví, ku vzletu orlímu. „Sumam de medulla cedri sublimis . . . et plantabo in montem excelsum“. (Ezech. 17.) Požíváme tu ze dřevě cedru mohutného a stanovíme bydliště své na horách — na výšinách citů velikých.

c) Jest to konečně svátek naší lásky. Ve Svátosti oltářní hlaholí nám slovo, píseň, chorál lásky. Láska jest horoucí, královský výraz víry; zmocní-li se víra vlády, miluje. Láska jest však blažeností; vědomí, že jest Ježíš, a že jest tu přítomen, je zdrojem nekonečné blaženosti, a tonouce v tomto blahu milujeme a toužíme oblažiti i jiných. — Dýcháme láskou k Bohu i lidem, k Ježíši a jeho církvi. Zcela zvláštním způsobem však slaví svátek naše láska sklonem k heroismu, jak bývá patrné u těch, kdož dobře přijímají. Láska cítí potřebu oddanosti a obětavosti; bez nich nemá patriční sebedůvěry; vede si vítězně, může-li přinést nějakou obět, neboť v oběti cítí se opravdu hrdinskou. Svaté přijímání však znamená naprostou odevzdanost, ono k ní připravuje, v něm tkví pravý smysl pro statečnost, snaživost a velkodušnost, v něm jest základ heroismu svatých.

Kdo podobně smýšlí, pokračuje silou mladistvou. Eucharistie jest tajemstvím síly a krásy. Proto nestárne církev, která střeží nejsvětější Svátost a dýchá jejím

duchem, proto není na tváři její ani poskvrny ani vrásky, ale jest krásná a svěží. A jako církev, tak i duše eucharistická!

18. Boží Tělo — svátek vítězství.

Jest Svátost oltářní rakví, hrobem, pohřbem Pána Ježíše? Nikoliv. Třeba si připomínáme hlavně obět Ježíšovu, přece nevyčerpává smýšlení jeho v nejsvětější Svátosti ani nálada Zeleného čtvrtku, ani stísněnost Velikého pátku. Náleží k ní ještě jeden významný rys, totiž jistota vítězství, a to jeví se ve slavnosti Božího Těla. Nálada tohoto svátku vlévá pocity vítězné.

a) Probouzí nejprve **s t a t e ě n o s t**. Duševní život náš provází krok za krokem jakási svatá nesmělost, elegický pocit bázně, náchylnost k bédování. Nejsme pouze neupokojeni, nýbrž přímo malomyslni. Tísni nás vlastní naše křehkost, ani naše vítězství nám nedodávají odvahy a počet nesnází i porážek je veliký. Pokušení naše jsou jako hyeny, krouží kolem nás jako jestřábi, a není právě třeba hleděti černě na svět, abychom vybuchli v nárek nad nezdarem. Věrouka ukazuje nám stezku k blaženosti jako příkrou cestu vinoucí se úžlabinou, a k takové pouti je třeba odvahy a neohroženosti. A neméně potřebujeme i písně zmužilé, hymnu, jímž Pána velebíme, jímž ho nad sebou za všech okolností života uznáváme, i ve všech bédách svých, a tak zároveň na jevo dáváme své přesvědčení, že i tak zvítězíme s ním. A jak bychom nezvítězili, když je tu v nejsvětější Svátosti, když dlí mezi námi? Ježíš je s námi. Tajemná jeho přítomnost posvěcuje církev na vojsko Boží, jako kdysi archa úmluvy celý národ židovský. Nesmíme se báti, neboť Pán je víc než celý šik vítězů.

b) Vedle statečnosti je nám třeba zvláštní, čino-rodé **r á z n o s t i**. Potřebujeme mocných důvodů, které

oduševňují naše snahy a počiny, jinak ochabneme a zmalátníme. Dlužno mít zásobu kypící energie, která rozráží kůry a vrstvy nesnází, jako jarní mízou oživlé kořeny pronikají kamenným zdivem. Dokonalost vyžaduje vrchovaté ráznosti, které je zrovna tak nevyhnutelně potřeba jako pokory, jež je prvním darem milosti Boží, na němž se zakládá život duchovní. A to vše čerpáme z nejsvětější Svátosti, která nám skýtá i útěchu, zapomnění světa a odškodnění za všecko, co jsme opustili.

c) **Z b o ž n o s t.** Láska k nejsvětější Svátosti jest (jak řečeno) vroucí, královský výraz víry, víra vykvétá jí v libovonnou růži. Víra je kořen, ale dogmata víry rozvíjejí se v Eucharistii, tak na př. že nás Bůh miluje a neopouští, že o nás pečuje a shovívavě odpouští, že říše Boží jest poklad skrytý, že církvev je společnost v Bohu, že Spasitel je Bůh s námi a Král náš. Láska k nejsvětější Svátosti buduje dómy, v nichž se v nádherné míře rozvíjí služba Boží. Kde najdeš modlitbu, jež proniká nebesa? Kde pravou úctu k Bohu? Kde velekněze a obět, jež by se Bohu líbila? Klekni před Nejsvětějším na oltáři, tu jest všecko to pospolu.

d) **Nabýváme veliké důvěry.** Člověk mizí před Bohem jako kapka v moři, jako lístek v bouři, jako dech v noci chladné. I filosofie mluví o Bohu, o Prozřetelnosti . . ., ale to vše je jako kůra ledová, jako holé strniště. Za to víra jest jako sněženka, která led prolamuje, jako čerstvý lístek na strništi, ona jest poklad, který nám Ježíš přináší a dává, jest dech jeho srdce a proto budí v nás nezničitelnou důvěru, ať jsme hříšníci nebo spravedliví. Chodí mezi námi s velikou, nadšenou svojí láskou, se srdcem, o němž nikdo nemohl býti v pochybnostech. Zevnějšek jeho byl proměněn na hoře Tábor, proměněn při vzkříšení, ale srdce jeho zůstalo nezměněno. Nejsvětější Svátost je zárukou věrné jeho lásky, dokladem, že se nezměnil ani po svém nanebevstoupení. Kořen a kmen víry by odumřel, kdyby nedovedl vyhnati do květů, a květem víry jest láska vítězí i nad smrtí. „Ani smrt mne nedovedla změnití. Ejhle, přesvědčte se, že jsem zůstal úplně týmž u věrné, lnoucí lásce své k lidstvu.“ To vyjadřuje Svátost

oltářní. Víra zůstává pouze nízkou, nepatrnou bylinkou, mělkým potůčkem, nedospěje-li až k této Svátosti. Z té příčiny prahne a touží k ní.

e) Dospíváme k veliké lásce k církvi. Církev je myšlenkou Kristovou, jeho dílem: on ji nastínil, zbudoval, zdokonalil a vyzdobil. Počínal si jako umělec při provedení díla svého. Jaká překrásná podobství plynou mu se rtů, kdykoliv o ní hovoří! Pán miluje církev svou . . . , těší se, zří-li krásný a neposkvrněný utěšený dům svůj, svůj domov a místo odpočinku svého. Veliké a úzké jsou styky její s Bohem. Proto dýše v ní všecko svatostí. Jest to společnost svatá. Ale kdo jest duší této společnosti, kde je svaté pojítko srdcí v ní? Ježíš sám jest v této svaté družině svazkem dokonalosti, „vinculum perfectionis“, Ježíš na oltáři jest pojící a sjednocující růžovou páskou. A opravdu, pouze církev má Pána, pouze ona uděluje ho věřícím. Kdyby byl někdo mimo ni horlivým křesťanem, nemá-li nejsvětější Svátosti, nedostává se mu chleba nejsladšího a on bloudí v cizině. Toť diadem církve, její poklad, který chová v nadrech svých, ruka její pak drží evangelium. Proto vštěpuje také svatá Eucharistie lásku vůči církvi. Lze v ní tušiti Pána a všude setkáváme se s důkazy vroucí jeho lásky. Z jejího ducha září nám ctnosti Páně, v jejím celém zřízení lze pozorovati ducha domu Božího, dětinnou přichylnost k Pánu. Ano, v ní vane duch Boží síly a přítomnosti a strhuje nás k ní, jako kdysi židé lnuli k Jerusalemu. Svatá Eucharistie vychovává nás k věrné oddanosti i k nadšení pro církev.

19. Čtverý požadavek našeho uctívání nejsv. Svátosti.

a) Nejprve vyžaduje se čistota srdce. V ní kotví opravdová a nejvroucnější úcta k Bohu, rovněž pak povznesené, šlechetné smýšlení, které jedině za-

slouží, aby se člověk přiblížil k Pánu; v ní pozůstává pravá dokonalost, ona jest uměleckým vypravením duše, ona oborem, v němž duch má pracovati. Vzdáváme Bohu poctu mramorovými chrámy, zlacenými oltáři, květotkanými koberci; chceme, aby dům [Boží byl domem zvláštním, výhradně jemu věnovaným. Jest však místo, jež působí na oko dojemem daleko čarovějším, jest dílo umělecké nad jiné vzácnější, jest předmět, na němž spočinula obzvláštní volba Boží a tím jest srdce čisté. Jaká to nekonečná stupnice počna duší prosté, věřící venkovanky, až ku sv. Terezii nebo od malého školáčka až po sv. Aloisia! Kdo horlivě přistupuje ke stolu Páně, v tom zjemňuje a zušlechťuje se čisté srdce stále víc a čistota jeho stává se pokladem žárlivě strženým. Každým svatým přijímáním jako bychom vpustili do duše proudy čistící, jako bychom naočkovali duši proti nákaze zlého. Budiž tomu tak; budme proniknuti citem, že musíme býti svatými, nemáme-li zapřítí v sobě víru v tuto Svátost, nemáme-li ji znesvětití. Toho nám přede vším třeba.

b) Další požadavek jest **h l u b o k á p o k o r a**. I duše čistá zaujata jest úplně tímto pocitem, tak že neví, kam se díti před Kristem, jenž se k ní schyluje. Mohla by se tázati: „Odkud mi ta milost — Unde hoc mihi? Domine, non sum dignus — Pane, nejsem hoden.“ Pokora sluší nejlépe u přítomnosti Svatého a Vznešeného. Andělé jsou velicí duchové a přece zastírají tváře své; proroci byli duchem mohutní a přece padají před Bohem k zemi; a člověk, třeba čistý, stává se přece kořistí hluboké sklíčenosti na úpatí mocného pohoří, na pobřeží širého moře, nebo pod hvězdnatým nebem. A je-li nám blízko Bůh nejvyšší, třeba nám pokory největší; tu klopíme zrak, skláníme koleno, spínáme ruce své..., toť dvorní služba Pána našeho!

c) Třetím požadavkem jest něžné a vroucí přilnutí k Pánu. „*Illuc feror, quocunque vehor...*“ K němu se přimykám, kamkoli kráčím. On mne táhne a vábí. Zanechal nám sladkou a potěšitelnou památku na svůj pobyt mezi námi, a proto toužíme tam, kde jest nám dobře býti. Uherské přísloví dí: „Kdo si na-

bral vody z Tisy, srdcem na ní stále visí“, čím tedy více dychtí srdce lidské po proudech útěchy Boží! „Melior est dies una in atriis tuis super millia“ — Lepší den jediný u tebe, než tisíc jiných bez tebe!

d) Čtvrtý požadavek zavírá v sobě ducha pokání. Koho tak milujeme, tomu věnujeme všecek soucit v jeho utrpení, urážky jeho dotýkají se i srdce našeho. Tu v nejsvětější Svátosti přítomného Ježíše nutno odprošovati, tu, kde nás tolik miluje, kde jest tolik urážen. Co učiníme proti špinavému příboji hříchů? Slzy i krev naše nechť zarazí tento pustošící a hanebný příval; vřelá, soustrastná láska naše nechť odvrátí ničemný proud. Taková smírná pobožnost jakoby kolem zlaté monstrance uřídila věnec z planých růží, jakoby místo každého trnu kladla růžičku. Taková jest naše pobožnost: zakvítá, voní růžemi a dojíká bolem. Je tomu tak: duše prodchnutá těmito city jest krásná, milá, líbezná a v očích Božích rovně půvabná, jako šípek obsypaný na jaře nádherou květů.

20. Duch katolické pobožnosti plyne z nejsv. Svátosti.

Písmo svaté srovnává zbožnost, slast a rozkoš plynoucí z Boží přítomnosti s olejem. Toto »pomazání« (unctio) jest sblížení duše s Bohem. Jím se duše zjemňuje, osvěžuje a nabývá pružnosti ke službě Boží. Jakoby z květných kalichů ronil se vonný obsah. Každý květ není však stejně bohat vonným, etherickým olejem a rovněž nenaladuje každé tajemství víry stejně k pobožnosti. Svatá Panna působí na nás jako květ lilie, svatý kříž jako strom libovonný. Nejvonnějším květem pobožnosti jest však nejsvětější Svátost oltářní. Toť hlavní předmět klanění, toť pobožnost po výtce katolická a to proto:

a) V nejsvětější Svátosti jest nám skutečný Kristus nejblíže. Bůh jest ovšem všudypřítomný, jest i v pří-

rodě, v polích i na luzích a proto můžeme se Kristu klaněti všudy. Ale »realis et substantialis“, t. j. opravdu a podstatně týž Pán Ježíš, jenž na zemi mezi námi dlel, jest přítomen na světě jen zde, na oltáři, a tak jest nám nejbliže. »Ego sum« — Já jsem, praví k nám a očekává místo naší odpovědi: »et procidens adoravit eum“, že padneme na kolena a pokloníme se jemu. „Totof jest tělo mé,“ dí kněz a v zápětí sklání koleno a klaní se. Právem, neboť je-li zde Ježíš přítomen, je také zcela na místě zevnější výraz vnitřní, vroucí zbožnosti. Je-li zde trůn, na němž král odpočívá „rex in accubitu“, vydává srdce mé líbeznou vůni oddanosti „nardus mea dedit odorem suavitatis“. Nepochybuji ani dost málo: bylo-li možno králi našemu dlíti v Betlemě i na Golgotě, proč by byla Eucharistie nemožností? Ovšem, kdo jedno a druhé pokládá za bajky, popře lehce i třetí.

b) Eucharistie je předmětem naší nejvroucnější úcty i proto, že modlitba jest hlavním posláním, duchem Kristovým. Kdo proniká do hlubin, modlí se; kdo jest si živě povědom přítomnosti Boží, kdo zrovna patří naň, modlí se. A duše Ježíšova byla Bohu nejbliže. Proto oplývala duchem modlitby a kdo se blíží k němu, tomu ovane tvař dým kadidla, Kristus strhne ho k sobě a my modlíme se s ním. Tu poznáváme živého, láskou vzníceného Krista; tu si ho představujeme jako narozené děťátko, jako Spasitele proměněného, krví se potícího; cítíme, že duše jeho jest jako olej vylitý . . . že není ostrova, oplývajícího balsámem a vonným kořením, jenž by se dal jen zdaleka srovnati s vonným ovzduším oltáře, na němž dlí Kristus, zkad vane čarovně kadidla a myrrhy. Bohaté a hluboké jsou city modlícího se Pána Ježíše, jimiž proměňuje a rozohňuje duše, nesmírné jsou milosti, které od věků udělil a stále ještě uděluje v nejsvětější Svátosti, z čehož lze usouditi na poklady tající se v modlitbě jeho, nepřehledné co do obsažnosti, tepla a vroucnosti. Chceme tedy vypěstiti v duši své bezmeznou úctu a hluboké porozumění vzhledem k této Svátosti? Snažme se, aby toto ticho stalo se nám mocným voláním, mlčením hovořícím, tato nehybnost pak rozmachem k neutuchající

činnosti . . . Budiž svatyně naše naplněna Duchem svatým a duchem modlitby, aby vylil na nás Pán pomazání své „oleum laetitiae“ — olej radosti. Budiž modlitba naše hluboká jako modlitba patriarchů, ochotna k zápasu jako Mojžíšova, horoucí, jako volání proroků!

c) Lneme nejvyšší úctou ku Svátosti oltářní jmenovitě i proto, že věřící mysl vidí v ní zároveň Bet'lem, Tábor i Kalvarii, tato místa sladce jímavé, světlem nebeským ozářené a slzami prosycené pobožnosti. V Betlemě stoupala ze srdce Ježíšova k nebi modlitba, která byla opět příjemnou Hospodinu — po dlouhé době od modlitby Adamovy. Třeba si tu připomenouti, že bez skutečného, dle úradku Božského ustanoveného vykoupení nebyl by si hříchu propadlý člověk nijak pomohl a že proto modlitba hříšného lidstva nemohla býti sama sebou Hospodinu příjemna: non est mihi voluntas in vobis — nemám zalíbení ve vás. Ve stavu prvotní čistoty v nevinnosti byl's harfou stříbrnou, člověče; ale padl jsi, struny popraskaly a harfa se roztráštla. Však ejhle, na zemi zjevuje se vtělený Syn Boží a jím stává se člověk opět milým Hospodinu. Přichází ten, jenž dovede se bohumile modliti, „jenž umí zpívati, jako za dnů mladosti“ (Oseáš 2, 15.), jako za osvobození a nanebevstoupení. Ano, toto srdce dovede se pozdvihnouti k Bohu . . . Ach, ty milý Betleme, obyčejně se pozastavujeme u tvé jeskyně, vzpomínáme tvé hvězdy i andělů, ale zapomínáme lehce na vznešeného prosebníka, na srdce božského Děťátka. A neděje se podobně často před svatostánkem? I na oltáři je Betlem, kde pod způsobou chleba ukrytý Pán Ježíš se modlí, kde prosí za nás jako v první noci vánoční.

d) Obzvláště pak pokračuje Spasitel na oltáři ve své modlitbě na hoře Tábor, při níž se proměnil. „Když se modlil, učiněna jest způsoba jeho obličeje jiná.“ (Luk. 9, 29.) A což zde na oltáři, zda se neproměňuje znova, když hoří láskou k nám? Srdce jeho tu plá, duše září, milost a požehnání se rozlévá. Dobře jest nám tu býti! Kolik milostí proudí stále z modlitby Kristovy na církve od vyvolení apoštolů: „Přes noc trval na modlitbě Boží a když byl den, povolal učed-

níků svých a vyvolil z nich dvanácte, kteréž i apoštoly nazval“ (Luk. 6, 12.), od vyznání sv. Petra: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“, od seslání Ducha svatého! Při všech tu zmíněných událostech připomíná Písmo svaté, že se Kristus modlil a že jeho prosbě vděčíme za apoštoly, za Petra, skálu církve, za příchod Ducha svatého. Jak jest i nám třeba modlitby působící proměnění až k dokonalému přetvoření starého člověka!

Konečně pokračuje Vykupitel náš i v úpíci modlitbě a v hlasitém volání na hoře Olivetské. Nejbolestnější tesklivost proniká k nám z modlitby Páně v zahradě a na kříži, kdy krůpěje krve mísily se se slzami: „Kterýžto za dnů těla svého s velikým voláním obětoval modlitby a ponížené prosby své.“ (Žid. 5, 7.) Pročítme a pochopme hluboké, smutné utrpení vznešeného, úpícího Trpitele i tu v nejsvětější Svátosti. Vidí velikou ohavnost zpuštění i zkázu duší. Oltáře naše jsou podnes jeho zahradou Getsemanskou a Golgotou. Svět je mu pouští, volá a zve; kdo to cítí a chápe, ten uslyšel slovo jeho.

21. Odkud víra v přítomnost Kristovu!

Trojí skvoucí páska vine se kolem nejsvětější Svátosti: hluboká víra, vroucí láska a horlivé zadostčinění. I Serafové před Hospodinem vládli trojím párem křídel: dvěma se zahalovali, dvěma létali a dvěma zastírali tvář svou.

a) Co zříš ve světě, na sobě i kolem sebe bez víry? Co v nejsvětější Svátosti? Vše jest nepatrné, nicotné. Pouhá způsobá — tedy rouška zastírá skutečnost, abys jí neviděl. Pouhý zevnějšek, barva, podoba — abys nepronikl ku skrytému tajemství. Ale jaký to nový svět otvírá se věrou před tebou! Jaká to hlubina a mohutnost! Ve hluboké víře tkví úžasná moc, jako poklady v oceáně. Jest to nový podivuhodný,

zázračný svět, svět živý a mocný, jemuž není rovného. Dějiny světa odhalují nám nový, podivný život prvního křesťanství, ukazují nám proměněnou tvářnost země a do středu tohoto rámce staví Eucharistii. Rozvinují před okem naším jako nový ráj nádheru života duchovního a ctnosti a příčinu tohoto rozkvětu nalézají ve svatostánku; odtud proudí do žil světců a světic Božích vroucí krev, krev Kristova. — Hrdinové tvořící vojsko Kristovo jsou si všichni rovni tváří i výrazem, hlasem i postavou; všichni mají původ z tajemného těla Kristova a krev jeho bije jim v žilách. Jaká to vznešená víra, která jest vždy hotova žíti a umříti, která visí na tomto tajemství lásky a síly celým životem, víra, jež dovede pro ně trpěti i umříti, ježto ví, že i smrtí vítězí!

b) Odkud však vzíti toto mocné přesvědčení, že Kristus je tu přítomen a to pro nás? U každé věci dospíváme k úplnému porozumění, pronikneme-li až k jejímu původu. Pátráme-li po příčině všelikých skutků Božích, najdeme ji vždycky v odpovědi: „Tak Bůh miloval svět.“ Miluj i ty a pochopíš. Láska pak usuzuje takto: „Kdo miluje, neklame.“ Kristus miluje také a dí-li, že je tu přítomen, věřím mu cele. Láska odpočívá v něm bezpečně, takořka s pudovou jistotou, že není tu obelstění. Tak jedná láska vždy. Jsme churaví a jdeme do nemocnice; dostane se nám léku a my užíváme bez rozpaků, bez přemýšlení, zda byl nám podán jed či lék. Neváháme v pochybnostech, ježto víme, že smýšlí se tam s námi dobře. Znaveni cestou klesáme v náruč přítele; ten vine nás k srdci, těší se, že nás vidí a připravuje nám místečko v koutku svého pokoje; sotva složíme hlavu, zajme nás sladký sen, a myšlenka, že by nás mohl přítel zavraždit, ani nám nepřipadne. A což kojeneček? Zda přemýšlí, není-li prs drahé živitelky otráven? Ani v nejmenším, ba příroda sama brání se takovému ohavnému pomyšlení na hnusný zločin. Tu vládne jenom pud, jež řídí láska, láska pak nešálí.

Víra křesťanská vyslovuje veliké věci, když dí: Kristus je tu; skutečné jeho tělo i se svatou krví je tu přítomno, tělo živé, ale oslavené, jakoby bylo du-

chem. Učení to ukládá rozumu lidskému veliké požadavky a vyzývá k naprostému podrobení. A proč věříme? Poněvadž Pán Ježíš loučící se s apoštoly, obklopen svatým jejich sborem, vzal do rukou svých chléb a pravil nad ním: „Toto jest tělo mé; to číňte na mou památku.“ Družina apoštolská sklonila tu hlavu, šeptajíc: Věřím, neboť Pán tak dí. Není to řeč tvrdá? Nikoliv, ba naopak, nebylo řeči lahodnější. Slovo to jest měkké jako láska, něžné jako šepot srdce milujícího, měkké a sladké jako náruč loučící se matičky. Nikoliv, Pán nemluví tvrdě, protože miluje. Miluje „in finem“, až do konce, do smrti. Ustanovuje Svátost nejsvětější ve chvíli, kdy srdce jeho se již téměř taví, kdy již utrpení a krvavý kříž vrhá na duši jeho stíny neblahé, kdy předvídá, že zítra v té hodině bude odpočívati tělo jeho bezduché na klíně mateřském, že oko bude strhané, rty zamodralé, tvář zkrvácena, ruce i srdce zraněny . . . z lásky! Co jest u srovnání s touto láskou láska snoubenců, věrnost přítele, ošetřování sestry milené, pečlivost mateřská? Bůh poslal Syna svého aby miloval a dal mu srdce, aby v něm láska vyvrcholila, aby zahrálo mrazivý svět a dalo v něm vzniknouti jaru věčnému.

A tato láska dí: To jest tělo mé. Věříme tomu, jakoby láska slitovná v nemocnici hovořila k nám: Nabízím ti lože k uzdravení, nikoliv skřípec k umučení, jakoby láska přátelská pozývala k hostinému domu, řkouc: Toť místo odpočinku, nikoliv loupení a vraždy, jakoby matka volala: Prs můj podává výživu, vezte tedy, že jest pramenem nikoliv otravy, ale života. Nikdo z nich nešálí, ani my tedy nejsme obelstěni, jsme-li s Kristem, věříce slovu jeho. Proto nepochyboval ani sv. Pavel, ale prohlašuje: „In fide vivo filii Dei, qui dilexit me“ — žiji ve víře Syna Božího, kterýž miloval mne! Miloval mne, proto mu věřím. Proto neměli pochybností ani první křesťané, jsouce proniknuti přesvědčením, že Kristus klamati nemohl, ježto miloval. Víra ta byla štípena do výkopů v katakombách, byla krví zalévána a přinesla ovoce. Vyniká z maleb nástěnných; palma, lyra, prsten — to vše hovoří o lásce a věrnosti. Tam všichni přijímali, tam obětovali, tam bila srdce každé chvíle ochotná proliti krev, tam dlela Perpetua,

Anežka, odtud vyšel Tarsicius, odtud ubírali se jáhnové do vězení mamertinského, odtud vraceli se křesťané do temné noci jako žárné pochodně; zářila z nich sv. Eucharistie . . . a andělé se skláněli před nimi. Ó sladký Pane můj, i já věřím. Komu bych měl věřiti, ne-~~ti~~ tobě? Věřím, přijímám a chovám tě, na tobě stavím život svůj! Jsem blažen, že Kristus žije ve mně a mezi námi. On jest život náš!

22. Ježíš s námi.

a) Ze všech největším požehnáním jest, je-li Bůh s námi. Bůh byl s Israelity na poušti a bděl nad nimi za noci v podobě sloupu ohnivého. Pustá noc ztratila své hrůzy a pod stany bydlící lid se uklidnil vida rudou zář sloupu ohnivého, kdykoliv byl řevem divokých šelem vytržen ze sna. Hospodin jest s námi, — říkali — nebojíme se.

Když ubíral se Jakub do ciziny, položil hlavu svou na kámen k odpočinku; ve snu viděl žebřík dosahující až k nebi, načež pravil: „Hle, tu jest dům Boží a brána nebeská; Hospodin jest na místě tomto.“ Tuto blízkost Boží zvěstoval Mojžíšovi hořící keř i skály sinajské, pohoří Pharan a Nun, o ní hovořilo prorokům slovo jejich poslání. Blízkosti Boží potřebujeme i my a také dospíváme k ní. Podává nám ji nejsvětější Svátost. Navštěvujme ji často, abychom s Pánem rozmlouvali, jemu se pokořili, od něho si rady a síly vyprosili. U něho najdeme ochrany, u něho smíme vyplakati veškeren bol srdce svého. Zde jest Bůh náš, otec, bratr, pastýř, král a vůdce náš; dle toho také máme upravití poměr svůj k němu, jak náleží.

b) Svátost oltářní naznačuje výborně naše nadpřirozené vztahy k Bohu. „Již nejste hosté a příchozí, nýbrž občané a domácí Boží.“ Městem Božím je církev, příbytkem pak jeho nejsvětější Svátost. V tomto městě nejste již jako příchozí, v tomto příbytku nejste cizinci,

Jsem občanem toho města i já, jsem doma u Ježíše. Jak sladkou a mocnou páskou jest vnitřní tento a vzájemný poměr, jenž stává se i zřídlem ducha modlitby; tu cítím povinnost klanění se a úcty, zároveň však vzniká mi v duši svatá radost. Jsou to pocity síly a svěžesti. Jako bych stanul v čerstvém, poroseném, kvetoucím alpském údolí, kde je vše netknuto a plno mohutné jarosti, kde řítí se bystrina neznající únavy, kde kupí se vrchy jako obrovské vlny a pozdvihují duši k nebi; a opět jakobych kráčel na hřebenu horském u velebném tichu, kde není všednosti, ale ustavičný svátek, jako bych se plavil široširým mořem a tušil boje a zápasy v jeho hlubinách . . . Tak děje se mi, když rozjímám si duševní svět Ježíšův, když s ním se povznáším, s ním se raduji a pláči.

c) Sladká píseň této domoviny zní: Kdo oddělí mne od lásky Kristovy? — Nikdo, nikdy! Kdo bydlí doma, netoužívá ven; netřeba jej doma vězniti a poutati. Jest poután tisícovým svazkem lásky, tkví jako zakoreněn v drahé půdě své. Vězme také my, že bydlíme ve tvrzi vznešené a výborné, pod ochranou Nejvyššího, kde není stopy po úskoku a piklech. Zde lze dobře odpočívati, ale odpočinek ten jest plnost a síla. — Láska Ježíšova vyvyšuje nás tak, že patříme dolů jako se stanoviska nekonečně rozšířeného obzoru na svět a jeho shon, na srdce a jeho nesnáze. Ta okolnost vštěpuje nám také pravé seběvědomí dítek Božích naplněných opravdovou vážností a úctou k tomuto svému domovu okolí a výjimečnému postavení, vychovávaných k naprosté věrnosti vůči Ježíši a ku spolehlivosti domácích Božích.

23. Bůh s námi.

a) Člověk se cítí snadno opuštěným a osamělým; nerozumí světu, nechápe sama sebe a trýzně ohrožují často jeho víru. „Solitudo — silentium“, samota a mlčení

jeví se duši příšernými zvláště za noci . . . Jak veliký je Bůh v prostoru, kde já jeví se jako pranepatrný bod, jak veliký je v čase, kdy já mívám jako okamžik! Jak mocný je Hospodin, jak svatý! Před ním mizíme v nic u vědomí své trpasličí bytosti a kříšnosti. Přísný a silný je Pán! Jest veliký, svatý, spravedlivý nad všelikou představu, tak že bychom se neodvážili pozdvihnouti k němu důvěrně svůj hled. V takových chvílích utíkají se poděšené naše myšlenky do nejbližšího chrámu a nezměrná důvěra vrací se nám do srdce: ach, zde jest Bůh a skutečnou přítomností svou nás ujišťuje, že i dobrota a slitování jsou veliké jeho vlastnosti. Neopustil Pán země, zůstal tu s námi a Eucharistie jest korunou jeho vtělení. Ježíš jest blízko, Ježíš jest mezi námi, Ježíš jest v nás — na tom zakládá se psychologie uvědomělého katolíka. Tak věříme, tak doufáme, tak se radujeme.

b) Vědomí, že Bůh jest s námi, mělo by pronikat také veškeren život náš společenský. Ono jest s to, vychovati lidstvo k pospolitosti, která by byla povznesena nad všeliké rozdíly. Pohleďte na lidi klečící vedle sebe u sv. přijímání: bohatí i chudí, mocní i prostí — všichni jsou stejní před nejvyšším soudcem živých i mrtvých a všichni sjednocení ve svatém sbratření. Tím zaněcuje se v srdcích jejich nejeden pocit šlechetný, neboť Bůh sám dotýká se jich a osvěcuje je. Rozehřívá je nejen ku spravedlnosti a právem zaručeným službám, nýbrž i k laskavosti a obětavosti. Toť cesta ku pravé svobodě. Nejsvětější Svátost vlévá světlo a sílu v srdce lidu a posilňuje svým působením všechny společenské styky a povinnosti. Pane, zůstaň s námi a budeme bratřími, opravdu svobodnými a sobě rovnými.

24. Ježíš náš Vykupitel, lékař, učitel.

a) Ježíš přichází k nám jako Vykupitel. Sestupuje s hory vysoké, s Golgoty, kde vylil krev svou a přioděl se purpurem lásky, jde do světa, aby ho do-

byl, potěšil a povznesl. Sestupuje s oltáře do srdcí našich s pocity oběti výkupné a svaté přijímání příúčastňuje nás oběti Kristově. Jest mezi námi přítomen jako obětující se obět. Každý svatostánek chová v sobě památku na první Veliký pátek. Co tedy učiním, co dám, co řeknu Spasiteli svému, když přichází ke mně se srdcem tak prohrátým láskou, tak proniknutým city vykupitelskými? Uvědomím si, že všechny prasíly rozumového a citového světa soustřeďují se ve svaté Hostii, že proudí z ní veletok svatého nadšení, že sálá z ní uchvacující touha, jíž oplývá. Ona jest žárnou, plápolající pochodní uprostřed těchto ztemnělých a ledových duší, jako žhavá sopka stojící u velebném tichu jižních krajů ledovcových.

b) Ježíš jest náš l é k a ř. Země jest před Spasitelem jako nekonečná ulička ve městě kraje východního, obsazená s obou stran nemocnými, mezi nimiž kráčí On; toť jeho procházka. Jde mezi posedlými a náměsíčníky a jejich příslušníky, mezi umírajícími a jejich plačícími příbuznými, mezi ženami kananejskými a jejich decerami . . . I já vystavím své nemoci, své mučivé myšlenky a touhy, i já vyložím na venek své rány, trýzeň a bá'eň srdce svého a budu s důvěrou čekat, až Ježíš půjde mimo rozsévaje světlo, zář a sílu vůkol. I duše naše potřebuje vnitřního tepla, aby neutrpěla chladem a mrazem, což jí nijak nesvědčí.

c) Ježíš — náš učitel. Učí, ale nepodává pouze svou nauku, nýbrž i schopnost k vyplnění. Dává duši zrak, abychom viděli, rozum, abychom chápali. Rozumějme tomu doslovně, neboť pouze jeho milostí poznáváme smysl jeho slov a vnitřní život uskutečňuje se v nás, tak že nové světlo nás zalévá. Jako se těšíme přirozenému světlu zraku a rozumu, tak dostává se nám nadpřirozeného osvětlení milosti, jímž duše naše připoutává se k Bohu, jako svému Otci, jako štědrému dárci radosti a síly. Darem tohoto učitele našeho jest život milosti.

25. Svatá Eucharistie — naše Velikonoce, Letnice, den sváteční.

a) Ježíš žije mezi námi; život jeho podoben jest dnům po zmrtvýchvstání: dlí mezi námi tajemně, dává nám někdy tušiti svoji přítomnost, zjevuje se nám ve sladkých visích nadšené víry a lásky, aby zase zmizel. Nejsvětější Svátost jest pokračováním života Kristova po vzkříšení, po prvních Velikonocích; tu kypí duch oslaveného, silného bytí jeho. Kolem něho zřítí rozechvěné, rozpačité postavy ubírající se chvatně ke hrobu, na jeviště vystupují duše žijící v rovné lítosti, v rovném vytržení a ustrnutí jako Petr, Jan, Magdalena. A před námi velikonoční, tisíciletím určený a otevřený život Krista těšícího a k sobě táhnoucího, jenž prodlévá mezi námi v nejsvětější Svátosti. — Dejž mi, Pane, ducha v pravdě velikonočního, abych nepřihlížel ku tvému svátostnému žití pod nepatrnými způsoby, nýbrž viděl tvůj život božský. Ať prohlédnu očima víry. Snažím se dospěti k rozhledu vyššímu, abych proniknul a pochopil svět i jeho dějiny, abych porozuměl dílu, touhám a citům Ježíšovým, a nezůstával „stultus et tardus“ — duší omezenou a nechápavou, nýbrž vyznával víru svou v modlitbě, lásce i úctě k tobě . . . v cítění opravdu velikonočním.

b) Eucharistie tvoří i naše letnice. Ježíš jest v ní přítomen se svojí vroucí, hořící láskou a vylévá na nás ducha svátků svatodušních. Duchem tím jest každý chrám, každý oltář pomazán a jsme-li prodchnuti tímto duchem, prolomíme zevnějšek, zdání a kůru a pronikneme až k podstatě věcí, k rozpoznání účelů a cílů vědy, odhalíme vnitřní krásu umění, dospějeme všemi zmatky světa k obsažnému a pružnému vybudování života. Jen tak dopídíme se útěchy a radosti. Při svatém přijímání chei pokaždé prositi o tohoto ducha svaté potěchy. Ó rozchvěj, Bože, zapal, rozvaž jazyk můj, abych ti zpíval a v tobě se radoval!

c) Eucharistie jest náš svátek. Každý svátek znamená radost; blížíme-li se k Ježíši, máme radost, tedy i den sváteční. Chovati v sobě Krista, žítí s Kristem

v čistotě srdce jest radostí nejhlubší. Toť vyznamenání duší se svatozáří, duší světlých, prohlédajících v temnotách. Kterak se mám těšiti já, jenž světla nebeského nevidím, naříká Tobiáš. Bytí samo v sobě je temnotou, mám-li však Ježíše, vidím světlo nebeské a těším se jím. Pozoruji lidi bez radosti: žijí v temnosti jako nevolníci pode jhěm života; není pro ně spokojenosti, není radosti. Kultura ukládá jim přemnoho práce, břímě přetěžké. Nelze toho nésti bez hluboké víry, sladkého pokoje a účelného života. I při vzdělanosti a dobrém vychování nemá život bez Ježíše obsažnosti a radosti. Není v něm čistoty a sebeúcty. — Pravá nálada sváteční kotví ve šlechetné, svaté, mocné radosti, a tu udílí Ježíš mystickým políbením při přijímání nejsvětější Svátosti.

26. Svátostný Ježíš — poklad, perla, síla církve.

a) Ježíš v nejsvětější Svátosti jest pokladem církve. Mluvím-li o pokladu srdce, míním vroucnost, radost, nadšení, které se odnáší k předmětu milovanému. Jako dobývá pokladů práce vůbec, tak i „práce srdce“ — „Schätze schafft die Liebe“ Ježíš pak jest „thesaurus noster“ — poklad náš. To znamená, že prýští se proň ze srdcí našich nevýslovná síla lásky, srdečnosti, radosti a nadšení. Kdybychom ho nemilovali, nesměli bychom o něm mluvit jako o svém pokladu; my však ho nade vše milujeme, líbáme jeho rány, jeho kříž a v duchu slzami skrápíme jeho šlepeje. A kolik nadšení, hřejivých vznětů, jarého vzpružení vine se kolem nejsvětější Svátosti, kolik duší skloněných do prachu přednáší tu své tužby při adoraci! Tu jest zřídlo nejmocnějších, na srdce nejpůsobivějších pohnutek k dobru. Tu prožívám bol Velikého pátku, hrobové ticho Bílé soboty i jásavý jarní zpěv velikonoční. Sem připoután jsem celou duší, se všemi jejími stížnostmi i nadějemi. Kterak by tu nebyl můj poklad? Ano, mi-

luji, střežím si nejsvětější Svátost, Inu k ní úctou jako ku svému pokladu.

b) Ježíš v nejsvětější Svátosti jest perlo u církve. Netoliko pokladem, ale klenotem, perlou. Svět je pln zaujatosti, pln předsudků proti církvi: mluví se o panovačnosti církve, o prospěchářství kněžstva, ukazuje se na skvrny ve tváři její. Jsou skutečně stíny a skvrny, ale ty zavinují lidé, ona pak jest beze skvrny a vrásky. Krása její září i pod závojem a krása ta jest její věčnou, nadpřirozenou známkou. Závoj ten halí královskou její postavu a vážný vděk tváře její prokmitá zpod něho. Bělostné, silné, vděkuplné její ruce drží svatý Grál a v něm perlu drahocennou „pretiosa margarita“. Oslňující lesk této perly vidím na čelech všech duší vyvolených svatou Pannou počínajíc, každé chvíle a doby. Září u Augustina i Juliany z Lutichu, u sv. Františka z Assisi i u Filipa Nerijského, u sv. Alfonsa z Liguori i u faráře z Arsu. — Nechci tedy nikterak naříkati nad skvrnami v církvi, nýbrž vykoupiti si silnou láskou milost plynoucí z Eucharistie; ona budiž perlou duše mé.

c) Nejsvětější Svátost rovná se dřeni cedrové dle vidění proroka Ezechiele, jenž zřel orly přilétající na hory libanonské a požívající z cedrů. Výšiny Libanonu, cedry a orlové hodí se k sobě a doplňují se; menší ptactvo bylo by třeba uvéstí v docela jinakém spojení; zde o něm nemůže býti ani řeči.

Ježíš v nejsvětější Svátosti jest vrchol i síla tajemná zároveň — Libanon a dřeň stromů cedrových. To připomíná však již orly. Povznesme se jako oni do výšin svou prací, myšlením i cítěním. Kdo slézá hory, podniká námahu velikou. I já dávám se do podniku velikého, když srdcem i duší pronikám až do vznešených myšlenek svého Spasitele, jako skřivan k prosluněné obloze. Nepatřím tu do temnoty světa, nýbrž do oka Ježíšova, do čistší, křišťálové záře vysokých oblastí, kde všecko vůkol vábí spanilostí. V tomto čerstvém, čistém ovzduší nabývám svěžesti, nadšení i statečnosti k dalším bojům se zmatky rozumovými i mravními, z nichž mi bývá tam dole úzko. Hle, tak stávám

se orlem a požívám Spasitele. Jako orel nestrachuji se propastí, ba nebojím se ani prohlubně smrti; mým pokrmem jest pokrm silných, okřídlených.

27. Můj vnitřní svět.

Ježíš donesl nám ojedinělý, vnitřní svět a vybu-
doval ho mezi námi na zemi, svět Boží blízkosti a Boží
síly. Duše jeho byla Bohu blízko; bylť s Bohem jedné
bytosti a odtud vyvolená krása jeho duševního ži-
vota.

a) Duše Spasitelova byla Bohu nevýslovně blízka,
byla osobně s Bohem spojena. Nekonečný ji naplňoval,
velikost jeho jí hýbala, jako pára pohybuje pístem
u stroje, zaněcovala, jako když elektrina proudí drá-
tem. Hlubokost a vysokost Božstva určovala v ní bo-
hoctu a všecko smýšlení, stanovila v ní názor světový,
řídila závany duše, sladila cítění k harmonii, vzpru-
žovala touhy vůle. — I já musím proti světu zevněj-
šímu postaviti v sobě svět vnitřní. Jeho známky: musí
býti cele můj, jako město mé, zahrada má; další vlast-
nost: svět vnitřní bude se ovšem stýkati se zevnějším,
ale jen tak, že já schýlím se s výše své k němu, ne-
boť svět vnitřní je svět nadpřirozený; v něm bude
konečně zářiti milost a v tomto světle víry najdu a po-
znám cenu duše.

b) Ježíš se odevzdává zcela Bohu, jeho velikost
váže mu duši a bere ji v zajetí, jeho krása ji přitahuje
tak, že žije v něm a pro něho a tak zcela v Bohu
mizí. Proto je duše Kristova vždy čerstvá a svěží; po-
kušení, žalost, odříkání, nemohou porušiti její krásy. —
Nejsvětější Svátost řídí můj život duševní na touž cestu.
Budiž mou snahou přibližovati se Bohu stále víc a více.
A to stane se řádnou očistou, vnitřním zdokonalením
a láskou, láskou, jež necouvá ani před obětí.

c) Obětavost . . . toť pravý obraz křesťana, jenž
dospěl v Ježíši k bodu nejvyššímu. Nikdo nemá větší
lásky nad toho, kdo život dává za své přátele, najmě
tak, jak učinil to Kristus. A tato prudká láska za-

chvátila jako žhoucí plamen všechny, kdož se duši jeho přiblížili: Magdalenu, apoštoly, Pavla. Ve šlepečích Ježíšových kráčely vždy duše hloubavé, modlící se, duše odevzdané, panenské a duše rekovné, mučednické. — I já chci v sobě jiskru obětavosti rozdmychati v oheň, který by nevyhasl!

28. Pramen mého posvěcení.

Ježíšovým vítězstvím ve Svátosti oltářní jest v první řadě pokolení čisté. Zevnějšími známkami církve lze nazvati jednotu, obecnost, apoštolskost, jejímu duchu však náleží svatost. Kdekoliv vytvoří svatost, zvítězila, kde by se jí to nezdařilo, utrpěla by porážku. A tu jest jisto, že svaté, čisté mravnosti nelze v rovné míře nijakými prostředky vybudovati, jako právě pokáním a Svátostí oltářní. Zvláště však tato staví mravní čistotu na stupeň vysoký, neboť mi připomíná nejprve:

a) Že duše má jest posvátnou nádobou, v níž odpočívá tělo Kristovo. Sv. Bernard dí: „Kdyby ti byla svěřena jediná krůpěj krve Kristovy, abys ji se statečností hrdin křížáckých strážil a proti znesvěcení bránil, učinil bys tak zajisté. Nuže, v sobě chováš krev jeho i tělo jeho: duše tvá jest svatá vása, jíž nesmíš znesvětit.“ I na nás má se vztahovati zvolání v litanii loretánské: „nádobo duchovní, nádobo ctihodná, nádobo vznešená pobožnosti . . .“ Kdykoliv jsem ve stavu milosti, jest duše má takovou nádobou formy umělecké; skromnost, neporušenost stud v dokonalém souladu tvoří její krásu . . . Zvláštního půvabu dodává jí i citlivost vůči neušlechtilým dojmům zevnějšího světa, před nimiž se uzavírá jako květ před nocí. Ejhle, jaká úchvatná, nádherná krása zdobí mou duši, a to všechno mi-í, zhřeším-li, to vše se v ní zatemní, nežiji-li sebevědomým životem mravním. Smím a mám býti skromným ve všem, ale v cítění a smýšlení je mi třeba sebevědomí a povznešenosti.

b) Dále vytváří ve mně duši čistou, andělskou. Chléb andělský sděluje se duši mé a předpokládá u ní čistotu andělskou. Pokládá mne za přítele, jenž kráčí

zlým světem s pocitem nadšené věrnosti ke Kristu, jenž odpírá hnilobě hříchu. Toto vědomí obkličuje duši svě-
žím, živodárným ovzduším, vychovává ji, aby si zoškli-
vila hřích a k němu vedoucí příležitosti. Rovněž pro-
bouzí citlivost oproti zlé společnosti, špatným obrazům,
nebezpečné četbě, ničemným zábavám a divadlům.
Taková duše nedá se nakaziti, ale chovajíc v sobě krá-
lovství nebeské, provádí nejprve desinfekci všeho cizího
zboží, t. j. zkoumá každou myšlenku, představu, každý
směr i zásadu, vše, co koloběh duševního života chce
v ní uplatniti. Činí tak dle zásady: „Malo mori, quam
foedari.“ (Raději umřítí, než vydati se poskvrnění.)

c) Kristus v nejsvětější Svátosti patří na člověka,
jako na tvořícího se světce. Dante popisuje muku oněch
zavrženců, kteří jsou ovinuti hady, jako stromy břečta-
nem, až srostou s nimi v jednu bytost; hadové vnikají
totiž lidem víc a více do vnitřností, až je na konec
úplně vyssají a v hadí bytost promění, tak že tvář je-
jich nabude podoby hadí hlavy, tělo podoby hadích
kroužků, až plazí se po zemi a z prachu se živí. Na-
prostá, smutná proměna! My však máme se rovněž tak
dokonale změnití v Krista. Proto blížíme se k němu
u stolu Páně, abychom co možná nejvíce přešli v něho,
t. j. aby jeho myšlenky zaujaly místo v duši naší, aby-
chom sdíleli jeho pocity a tak celou svou bytostí
Kristu se podobali. Veliký a vznešený to úkol Věřme,
že jsouce bratry jeho k této podobnosti jsme povoláni.
Jsme-li s ním jedno tělo, jedna krev, kterak by mohl
nám chyběti jeho typ a jeho duše? Jestliť tedy úlohou
přijímajících, aby přenesli na sebe při díkučinění rysy
Pána Ježíše. K tomu cíli jest záhodno přeletěti pořá-
dem všecky myšlenky, city a denní okolnosti a tázati
se: Jak by myslil, cítil, jednal v té, oné příležitosti
Ježíš? Toť dobrá a výhodná pobožnost.

29. Nejsvětější Svátost nabádá nás ku pravé lásce.

Naše láska k Pánu Ježíši musí býti silná, nadšená,
živá, jará a něžná, slovem láska, která prýští z hloub

srdce. Taková láska má zejména dvě hlavní vlastnosti: první bychom nazvali *passivní* — odnáší se k vroucí něžnosti — druhá jest bouřlivá a bojovná, řekněme *aktivní*.

a) Láska jest pocit něžný, unylý, mazlivý a měkký a proto jednak nakloněný k trpění i soucitu, k pláči i k radosti. *Caritas patiens est.* (Láska je trpělivá.) Toho živými doklady jsou svatí, kteří se celou vroucností srdce obracejí k Ježíši. Milují Pána, jak lidé milovati uvykli, něžně, oddaně, uctivě i ostýchavě . . . Obávají se stále, že ho nemilují dosti a přáli by si ho milovati vždy lépe. Lekají se, že by mohli ochladnouti, že Pán není s nimi spokojen, že by se mohl od nich odvrátiti. Myšlenky jejich i oči jejich směřují vždycky k Pánu: „*oculi nostri semper ad Dominum*“. V očích těch hoří tolik sebezapomnění, v nich zrcadlí se tolik horečné touhy a v jejich hlubinách lze rozpoznati, že plá tam vždycky sladká tvář miláčkova. Takoví světcové chodí světem jako zasnění, duše jejich jest jinde; jdou jako zpívající duše, které odpovídají melodiím velepísně, jako zázračná media uchvácená Hospodinem . . .

Duše ty jsou plny účasti na všem, co jest Božího; hřích je bolí, urážka Boží je mučí; touží trpěti a zadošťčiniti, obětují své bolesti za hříchy světa. I Ježíš chodil mezi námi s takovou láskou. Zřetelně o tom svědčí zahrada na hoře Olivetské a na kříži zažehnul Spasitel plamen své smířčí lásky. Přeje si, abychom i my zahořeli, abychom soucitně mu pomáhali nésti potupy, želeti hříchů bratří našich, aby i oči naše zvlhly z útrpné laskavosti. Tyto myšlenky nechť vedou kroky naše k smírnému klanění se nejsvětější Svátosti zvláště o dnech masopustních! — Ó zapomenutý, pohrdaný Ježíši, co mám činiti, co ti smím dáti? Jistě srdce své, jež by ti vydalo libovůni nardovou. Jistě duši, láskou chorou, jako byla duše Františka z Assisi, Růženy z Limy, Magdaleny z Pazzi, Markéty Alacoque. Jistě slzy, které by porosily úhor lhostejnosti, aby se rozzelenal . . . Nebyl bych ani živ, kdybych toho necítil; nebyl bych živým údem tajemného těla tvého, kdyby mne nebolela každá stará i nová rána tvá!

b) Druhou známkou lásky jest ráz její bojovný, podnikavý, aktivní. Jest nezbytně třeba míti to na zřeteli, abychom v bolestech a soucitu neumdleli a nestali se dušemi smutnými, slabými, zlomenými. Kdyby nás zachvátilo podobné cítění, nechápali bychom dokonale pravé lásky, zřídla to hluboké útrpnosti. Láska je síla a trpí-li, netratí na své moci, nýbrž utrpení jest pouze větší vzplanutí, vybuchnutí, vyšlehnutí plamenů. Láska se taví žárem bolů, ale nikoliv aby se rozplynula, nýbrž aby zahorela, asi jako děje se svíci, aby hořela nebo jako taví se železo, aby přijalo výhni nový tvar. S takovým srdcem šel světem sv. Pavel, tato něžná a toužící, tato slzící a žalující, ale také silná a podnikavá duše; bouře ho stíhaly, trpěl a malomyslněl, zanikal a zase se objevoval, ale neumdlel a když byl ubit a skloněn k zemi 195 ranami, vzpřímil se zase k novým činům. — Tak musíme jednati i my; nesmíme zoufati, vždyť láska jest síla dobývající, budující a vytrvalá. Činíme-li vše pro Boha, pracujeme-li pro jeho zájmy, tehdy umíme v pravdě milovati.

30. Duch oběti a smíru v nejsvětější Svátosti.

a) Duch Pána Ježíše dlícího na zemi byl duch oběti. Na mysli tanulo mu ustavičně jeho poslání, pociťoval stále těžké břímě, nesa hříchy celého světa a srdce jeho bylo proniknuto vždy smýšlením, které od povídalo velikému jeho úkolu. „Křtem mám býti pokřtěn, a kterak jsem soužen, dokudž se nevykoná.“ (Luk. 12, 50.) Pán jde se srdcem stísněným a v této touze mluví o chlebě, kterého jiní nevidí, o kalichu, z něhož musí píti. Jde jako beránek obětní, na jehož hrdlo přiložen jest nůž. Ví, co ho očekává a obětuje se. Srdce jeho jest ohnivý keř, který již již zakvitne pěti rudými růžemi, ale až do chvíle, kdy skropí smírnou krví svou hroudu zemskou, rozpíná duše jeho křídla svá, aby zastíněným svým chránila hříšný svět . . . Ó sladká, svatá, ušlechtilá, kvílící duše Kristova, po stopách tvých chceme kráčet!

b) A Kristus oslavený, mezi námi tajemně žijící prodchnut jest týmž duchem. Eucharistie jest v první řadě rovněž obětí, obětí milujícího Ježíše nebesa pronikající, ustavičně se obnovující, ve které předstupuje před tvář Boží s rovnými pocity horoucí lásky, jakými oplýval v někdejší, krvavé své oběti na kříži. Obětuje se za nás a smrt, krvavou obětí svou spojuje s památkou nejsvětější Svátosti. Svaté, vznešené, ano děsivé to tajemství, tato památka jeho krve a smrti, jeho vše přemáhající lásky. Ó bychom dovedli povznést srdce své k takové výši, zažehnouti je nejslavnějším a nejsvětějším plápoem, abychom uctili Pána, poklonili se mu ve mši svaté tak, jak svatost okamžiku proměňování vyžaduje! Ó by nám nezevšednělo, co jest nejvyššího, proto, že jest nám tolik blízko!

c) Avšak i po vlastní oběti, když Ježíš zůstává mezi námi v nejsvětější Svátosti, šíří přece vůni oběti; vůně ta vane z růží rukou, nohou a boku jeho. Na rukou utkvělo mu kadidlo . . . s prstů kane myrrha . . . roucho jeho rdí se krví. Izák vycituje ze šatů Esauových vůni rozkvetlých luhů, Ježíš pak přichází s hory kadidla a myrrhy. Vůně dokonané oběti šíří se kol Eucharistie, v níž Pán žije život oběti a smíření. Baboeuf pravil: „Hroužím se v sen nesmrtelnosti.“ — Ježíš v nejsvětější Svátosti dřímá sen obětavé lásky.

d) Z Eucharistie vane tedy duch zadostčinění. Oltář stojí na půdě hříšné, nebe nad ním visí těžce jako olovo; jakmile však pronikne je klanění Páně, stává se nutně smírným dostiučiněním. I nyní, i zde stojí Ježíš proti hříchu; hřích jest jeho urážkou, mukou jeho milujícího srdce, trýzní i v jeho blaženosti. Považ to, kdykoliv klečíš před Nejsvětějším: veliký tento Pán vidí tu ve svatostánku hříchy města, vidí ty, kdož ve hříších smrtelných klečí před ním; jejich bída duševní budí v něm soustrast, ale snad i ošklivost. Svět je ohromným chorobincem, ale svatyně Eucharistie jest kaplí jeho . . . velekněz duší našich šeptá v ní „miserere“. Kdo dovede snést pohled na brlohy, krčmy lodnické a doupata hříchu, kdo by se nehrozil děsivého vidění hříchů celého světa? Tak asi bylo zarmoucenému proroku, jenž plakal a zadostčinil sedě na ssutinách.

Kdo vstoupí v toto prostředí, toho uchvátí duch Kristův, 1. aby také se přičinil dostičiniti spravedlnosti Boží. Jeho láska spěje milujícímu srdci Ježíšovu ku pomoci; rád by zahřál teplem vlastního srdce chladný svět; rád by v jeho neutěšenost vnesl trochu přívětivosti z půvabu svého srdce; rád by nabídnul vřelé srdce, čistou krev, zářící duši svou. Jest pln soucitu a prosí: Zapomeň, Hospodine, nepatř tam, shlédni na mne! Připomíná věrné, svaté jeho, ukazuje na hvězdný věnec uvitý z těchto duší svatostí zářících a staví ho proti temnotě hříchu. Nahrazuje zapomínavost svými vzpomínkami, nevěrnost svou věrností, cítí s Kristem a pláče . . . 2. Konečně nedovede se již přemoci, láska jeho vzrůstá k obětavosti. Kdo si osvojil zadostčinnou lásku, odhodlává se k obětem: touží pracovati, bojovati, trpěti pro Ježíše. Požívačný svět ovšem nechápe písní, které hlaholí v duších takových: „Croce e delizia“. „Aut pati, aut mori.“ (Kříž — rozkoš, Buď trpěti, nebo umřít.)

I já chci tak říkávati, chci se pokusiti, abych pochopil a porozuměl jejich významu.

31. Eucharistie a usmíření.

a) Význačnou známkou v životě Pána našeho Ježíše Krista jest smírčí duch. On ovládá duši jeho v nejhlubších hlubinách její bytosti. Ve zjevení naskytá se nám mnoho tajemství hlavně tam, kde nadpřirozený řád v Adamovi nabývá života, ale záhy se hroutí; potom v jeho znovuzřízení Kristem a to jeho smrtí na kříži. Nejnepochopitelnější ze všech těchto tajemství jest rozumu našemu hřích dědičný, nejsmělejší pak zástupná oběť Kristova. Kristus jest nový člověk, vyvolený člověk, který Boha vroucně, ano až k smrti kříže miluje a za padlé lidstvo zadostčiní. Bylo nezbytno, aby nevýslovně, horečně miloval až k utrpení, až ku zničení sama sebe. Od chvíle, kdy dotknul se nohou země, musil trpěti, ze srdce jeho musily stoupati kadidlové oblaky modlitby, vyrážeti plameny sebezapření a obětavosti. On prožil skutečně tento život zadostčinný, hlu-

biny takového cítění zely před ním za nočních jeho modliteb na horách i v dolinách. To vše stálo před ním jako vise, když stoupal na horu Tábor i když kráčel po březích jezera Genesaretského . . . „Ecce adsum — hle, tu jsem,“ šeptal . . . „Stavím se na jejich místo, žiji, umírám pro ně . . . A tak očekáváš, Otče, ode mne, tak přeješ si . . . Nuže, jdu, přicházím . . .“

b) S rovnými pocity jest Spasitel uzavřen ve svato-stánku, sděluje nám je, aby nás k podobnému cítění vychoval. Květem pokání jest dostiučinění, jím rozvíjí se takřka šlechtná, velkodušná lítost, které nestačí smazání hříchů, která se přičiňuje o jich napravení. V takové lítosti tkví pravá pobožnost, vděčnost, svatá pokuta. Tak litovala Maří Magdalena: neprahla pouze po odpuštění hříchů, nýbrž hleděla dáti Pánu náhradu za dřívější věrolomnost. Tak smýšlela Juliana Falconieri, která nemohla usnouti, když byla zaslechla nějaké rouhání. Tak cítila sv. Kateřina ze Sieny, Marie Oignies, sv. Pavel z Kříže, sv. Ondřej Avellínský. Takové duše chápou, co Pán chce a kterak miluje, vědí z ohromující zkušenosti, co nabízí, čeho záměnou získává. Stojí pod zdrcujícím působením, rozplývají se při pomyšlení na tolik milostí, „montes sicut cera“ (hory taví se jako vosk), a srdce jejich tříští se jako nádoba alabastrová, z níž kane vonná mast jako v Bethanii na nohy Pána Ježíše. V psychologii svatých jeví se cosi vznešeně tragického: čím více milují, tím více trpí. Stávají se údy, na nichž by utrpení Kristovo pokračovalo — ale tento osud stále oběti tvoří zároveň jejich blaženost.

c) S Ježíšem trpí pouze ten, kdo stojí blízko jeho duši, kdo jí porozuměl, kdo chápe, co znamená láska Boží, co hřích, kdo má smysl pro veliké poslání a pro životní úkol Ježíšův. Jest třeba, bychom v sobě vzdělali takovou vnímavost pro vznešené zájmy Boží a Kristovy, bychom si osvojili nadšení pro ně a bychom se jim nabídli v náhradu a smír za tolik chladnosti a bezcitnosti srdcí lidských. Tato snaha musí pronikati naše cítění s Kristem k teplé, ano vřelé účasti, že až padáme na zem, líbáme ji a skrápíme slzami, hlavně pak, že sebe zapíráme, že perutěmi smírčích proseb svých takřka zakrýváme hnusný nevděk duší lidských.

„Omnia suffert . . . plus anhelat.“ Snášíme-li vše, nabídněme se nésti ještě víc, zmírníme-li tak jen zármutek Pána našeho, osladíme-li poněkud trpký kalich jeho.

32. Nálada při poslední večeři trvá v Eucharistii.

Pojďte, přátelé moji, usedněte a jezte z toho všickni, neboť toto jest tělo mé. Nálada poslední večeře vybízí abychom žili s Ježíšem, pro Ježíše, v Ježíši.

a) Pán Ježíš chtěl nás sepnouti v nejužší a nejsladší společnost, chtěl vzájemné soužití s námi, mezi námi. Nejsvětější Svátost jest netoliko znamení, nýbrž přítomnost. Psychologický moment Eucharistie v tom pozůstává, že Ježíš, Bohočlověk, náš Spasitel a vůdce, tajemně sice, ale přece skutečně jest v ní přítomen, jako kdo žije s námi a mezi námi. Nikdy již neodloučíme se od Boha, jenž v osobě Kristově přišel k nám. Zůstává na vždy sloučen s námi, splynul s naší duší a krví, s celou naší bytostí. „Já jsem duší vaší společnosti, srdcem vašeho sbratření, tepnou vašeho soužití: jsem mezi vámi!“ Blažení věřící! Padá-li skácený strom v hustém lese, působí spoustu v listovní susedních stromů; tak bychom pocítili, kdyby byl Pán vyrván z naší společnosti. „Přátelé moji — mluví Ježíš dále — já jsem srostl s vámi, srdce mé bije ve vás; kdybych odtrhl se od vás, zhaslo by světlo vaše, zvadlo by žití vaše; nevlídná, chladná, nelítostná zkáza byla by vaším údělem.“

Nemáme ani tušení, jak by se nadobro změnil duch křesťanstva, kdyby vymizelo z duší vědomí sladké, bezprostřední přítomnosti Ježíšovy. Pouze slabý pojem dovede si o tom učiniti, kdo je hluboce proniknut líbezným, vroucím duchem sv. Eucharistie, kdo dovede sluchem zachytiti tep milujícího srdce Kristova. Ten sklání se také v hlubokém přesvědčení: Ano, ano, Kristus musil nezbytně mezi námi zůstat, s námi žiti . . . bez jeho přítomnosti neměli bychom střediska . . . ve hrudi naší scházelo by — srdce.

b) Žití pro Ježíše a z něho. On sdílí s námi své myšlenky a city, my pak je přijímáme, prožíváme a

v nich nalézáme klidu. Jaká to slastná, vznešená radost, můžeme-li odpočinouti v myšlence velikého umělce; jeho veliká duše stává se nám prosluněným světem, jeho city vánkem z hor a lesů. Jak sladký a vítězný jest teprv pocit, smíme-li odpočinouti v myšlenkách Ježíšových, ponořiti se v ně, prožiti a poznati výšky a hlubiny jeho nálad a smýšlení, celý jeho krásný, bohatý, silný vnitřný svět. Jaký to nový život, nahlédneme-li v jeho nitro, procítíme-li všecky jeho myšlenky lásky, jakou oplýval v Betlemě i Nazaretě, na poušti, na hoře Tábor, na jezeře Genesaretském, při poslední večeři, v Bethanii, v jitro velikonoční, v městečku Emaus! Každý svatostánek našich oltářů jest Betlemem, Nazaretem, Bethanií, domem odpočinutí a splynutí duší, vzájemného žití pro sebe. Jaká slast, smíme-li se uklidniti povzbuzujícím pomyšlením, že Pán nás neopustí, že nás sílí, že jest vinným kmenem, my pak ratolestmi a konečně, můžeme-li s naprostou, vítěznou jistotou odložití všelikou bázeň! Svět, šílený, zuřivý svět nás třeba pronásleduje, Pán však bdí nad námi, pečuje o nás. V domě Otce svého chystá nám příbytek a tam budeme i my s ním, kde na vždycky jest domov jeho.

c) Žítí v Ježíši. Žítí pro sebe — toť milujícím něco slastného, toť psychologie života; dobrá jest harmonie duší, stejný tlukot srdcí. Ale to vše Pánu nestačí. On touží přijíti ke mně tak, aby žil úplně ve mně. Přijímám ho v sebe a co znamená políbení — symbol spojení — to stává se u mne skutečností. Svatá Eucharistie jest políbením netoliko symbolickým, ale působí přímo spojení: Spasitel, jehož se rty dotýkám, sestupuje do mého srdce. Se rty otvírá se zároveň i duše má a políbením tím zavírá v sobě již Krista, život svůj. Osculum Domini, ty tajemné, drahé, zázračné políbení věčné lásky, jež oblažuješ a upokojuješ! Tys v pravdě božským počelem, neboť dáváš Boha; neprobouzíš pouze touhu, nýbrž dáváš skutečně; nejsi pouhým slibem života, ale proudíš do duše celým oceánem života božského. —

Díky tobě, láskyplný Pane Ježíši, že mne tolik udůstojňuješ, tolik oblažuješ!

II.

Myšlenky o Srdci Páně.

1. Kam směřuje úcta k nejsvětějšímu Srdci?

a) Vede nás vzhůru k nebi jako světlá hvězda, aby ozářila v duši naší velikou postavu Ježíšovu a velebnou, nejvyšší úcty hodnou jeho osobnost. Chce nám říci: Pán miloval vás a žádal si od vás vzájemnou vděčnou vzpomínku. Uctívání božského Srdce uvádí nás do vnitřního světa Ježíšova, z kade prýští se nejkrásnější život, odkudž vyřinulo se evangelium a chce nás naplniti nadšenou láskou k němu; chce, bychom Srdce to milovali, ctili, jemu zadostčinili, od něho milostí si vyprošovali a zároveň usiluje, bychom je následovali, jako by pobízelo: „Kdo chce dojítí spasení, stvoř v sobě srdce nové“, jakoby volalo: „Sursum corda — vzhůru srdce!“

b) Úcta k nejsvětějšímu Srdci napomáhá nám zejména, bychom si osvojili ducha víry. K pravému poznání Boha jest třeba i srdce. Víra bez náležitého pro-cítění neprospívá. Oči, které chtějí patřiti na Ježíše, buďtež ozářeny plamenem srdce. V každé naší veliké myšlence cítiti tep nadšeného srdce. Proto žádal apoštol od věřících „illuminatos oculos cordis — osvícené oči

srdce“, proto přišel i Ježíš a dal nám cítění „dedit nobis sensum“, jakoby chtělo tím Písmo vyjádřiti: dal nám srdce. — Ježíš řídí všechny hledající milost Boží na cestu dobrého, šlechetného, čistého smýšlení, na cestu dobrého srdce. Tak stává se víra naše věrou ze srdce.

c) Úcta k srdci Páně pomáhá nám k pravému životu podle vzoru Ježíšova. Srdce to bývá hlavním činitelem v takovém životě; vždyť ono vyvolává všechny potřebné, mocné i něžné pohnutky, ono řídí silnou, milující, podnikavou, vznětlivou vůli. Jediné srdce vychovává apoštoly, jediné ono vše dle pravdy rozpoznává. Mučedníci byli pohnuti srdcem. Veliké podniky, zápasy a vítězství mají vznik taktéž v srdci. Čeho nemilujeme, nemívá pro nás ceny. Nemiluji-li Boha, není ho pro mne, nemiluji-li Ježíše, není mi Spasitelem; potom však vleku sebou v nitru peklo již zde, abych do něho zapadl i na věčnosti. — Miluj tedy Ježíše nade všechno, služ mu srdcem i duší, bojuj, pracuj pro něho! Tak miluješ nejlépe i sebe.

2. Úcta k Srdci Páně naším studiem.

Komu se zjevuje Kristus, ten smí patřiti do duše jeho, jako se díváme s hory do širé, krásné, velkolepé krajiny. Nevnímá ho pouze oko naše, ale celá duše naše bývá naplněna vznešeným pocitem. Takový pohled do královské duše své dovoluje nám, když dí v podobenství: „Já jsem pastýř dobrý, který i život svůj dává“ — který dovede jíti na poušti o hladu a žízni za ovečkou jedinou, který maje přece devětadevadesát jiných, nemůže zapomenouti na stou a když ji nalezne, hýčká ji a bere na ramena svá a tak nese ji zpět, aby nepocítla únavy. Radost jeho je veliká, tak veliká, že slyší jásot andělů; ví, že jeho radost je zároveň radostí andělů nebeských. Toť něco neskonale velebného: taková povaha, takové smýšlení a cítění. To jest duše, jež zakvítá i na poušti, jež nosí v nitru svém celý krásný svět, jež nešetří sil ani života, žije pro mne, ztraceného a když mne nalezla, plesá tak, že chřestění písku pod

nohou zladuje se jí ve zpěv andělský. Ach, toť duše, jejímž květem je síla, mladost a žár, královský majestát i dětská prostota. V nekonečných obzorech, v nichž patří na Boha, zjevuje se jí najednou obraz bolesti, ztracená ovečka, a ta určuje směr jejího putování, ta ji pobízí: jdi, spěš za ztracenou; teď, pokud není tvou, je těžkým břemenem; ale nebude obtížnou, jakmile ji vezmeš na ramena svá, neboť bude již tvou; neumdlévej v námaze, pokud jí nemáš, buď silen, jakmile stihneš, co hledáš, usilovná práce tvá promění se v radost.

Jest naší povinností, abychom sledovali tento veliký plán a to dvojm směrem:

a) Nekrčme se v malinkém a úzkém svém okruhu a okolí, ale určíme si směr k širokým obzorům, k velebné, všem dokořán otevřené nekonečnosti. Osvojme si smysl pro veliké myšlenky Boží, třebaš by se to přičilo malicherným myšlenkám moderních šosáků. Vězme, že i v té věci jest jim móda nejpřednější. Hledme vždy působiti mimo sebe a proti zmíněným myšlenkám, směrujme na venek, ale nikoliv tak a do té míry, abychom se úplně odtrhli nebo všecken styk přervali. Zalétejme k Bohu, přijímajíce pokorně jeho ustanovení, asi tak jako poupě dere se ven, když se má rozvinouti, jako květina, když rozkvétá, jako pramen, když vyráží ze země; všecko na světě touží přece ven, aby tím lépe a jistěji zůstalo svým. I duši je nezbytno, aby se vyšinula, vzpružila k letu v nedozírnou nekonečnost, aby upřímně přijala veliké myšlenky Boží a věřila, že nás stvořil, ačkoliv jsa nekonečný nikterak nás nepotřeboval, že nás vykoupil, že dlí na oltáři v nejsvětější Svátosti, že lze přijmouti Boha, že lze se těšiti z jeho bezprostřední přítomnosti atd. Z toho všeho musíme se radovati a nesmíme si připustiti pochybností. Nač jsou ptáku křídla, sedí-li polapen na vějičce, nač jsou vlny řece, je-li až do dna zamrzlá, k čemu nám paprsek sluneční, jsme-li zavřeni ve sklepě?!

b) Třeba nám prožiti, co jeví se velikým, vznešeným, silným a převésti to s nadšením ve skutek. Kdo o všem pochybuje, vše strhává a rozhlodává, jest duše nesouladná, nesouměrná. Myšlenky jeho se potácejí jako na vratkých nohách, ocítají se v nepravých kolejích a

nenalézají patričné rovnováhy. Špatně stavěna jest loď která se položí na bok, sotva je spuštěna do vody. A jako lze nesprávně vybudovati loď, tak najdeme i nepodařeně vypěstěné duše, jimž nedostává se rovnováhy a souměru. Duše dobře zvedená jest jako lodice vypluvší na širé moře, jako pták vzlétnuvší do výše: nekonečnost ji z pravé cesty neodšine, hlubin se neleká, ale spěje, letí k určenému cíli. Taková duše má také jednotné, ustálené smýšlení; pohled její bývá čistý, bezelstný, cítění není plané, ale jeví se ve skutecích. Jest si vědoma, že sladkým děckem myšlenky je čin, prázdné slovo pak že je podvržencem. Proto se může vykázati skutky, cvičí se v projevování víry, nezříká se ani zevnějších obřadů, nekoná jich však bezmyšlenkovitě jako stroj, nýbrž vlévá do nich porozumění a vroucnost; chodí na mši svatou, ale tak jako kdo dovede prožiti náladu poslední večeře; umí se modliti růženec, ale tak, že se zahloubá v jeho tajemství a rozjímáním se povznáší.

3. Cor super cor.

Pojď na srdce mé a nech srdce své bítí jedním tlukotem se srdcem mým. Srdce vyznačuje tvoji věrnost.

a) Kdo miluje, dovede zachovati věrnost. Ano, Srdce Páně přeje si věrnosti, horoucně prahne po věrnosti. Pročez chci zachovati věrnost Pánu za všech okolností: varováním se hříchů, posloucháním vnuknutí věrné lásky; věrným zůstanu i u věcech nepatrných, ať sloužím, ať konám práce své, ať užívám nástrojů. Věrnost ukáži zvláště sebezáporem, krocením zraku, skromností. vnitřním mravním cítěním i zevnější zdvořilostí, svojí ochotou a pohotovostí.

b) Srdce znamená i citlivost. Máme procítiti, jakou službu žádá od nás přesvaté Srdce Páně. Procítěna buď naše modlitba, naše přijímání, naše návštěvy nejsvětější Svátosti. Duše má musí si osvojiti jakousi přítulnou důvěrnost vůči Spasiteli, který jí rozumí, a kterého bych se neodvážil vykázati. Chci pokračovati:

netoliko růženec v kapse, ale i duchovní čtení v ruce. Nechci býti již duší hrubou, bezcitnou. Mám cit, poznávám přání Ježíšovo. Cítím jeho blízkost a kudy jdu, proniká, ovládá mne myšlenka: co by asi činil Ježíš nyní a tu, na mém místě? Tato blahá citlivost uvádí mne v nový svět a jakou měrou duše má ji vyvíjí, takovou rostu v laskavosti, něžnosti, velkodušnosti.

c) Budiž patrné z celého mého bytí a žití, že jsem ve škole božského Srdce velikého Krista, že se dovedu srdcem povznést. *Vir cordatus*. Mám vzlet smýšlení, jenž odpovídá pružnosti ducha . . . Nesmí nás zastrašiti ani zlo, které kolem sebe vidíme, ani trudy a těžkosti, které nám život ztrpčují. I ty přijímejme z ruky Boží a nehledme na ně jako na nepřítelé. Vězte, že podle velikého plánu světa i takových věcí je třeba. Ale zlo, mravní zlo zapuzujeme od sebe i od jiných. Neobírejte se příliš kalem, smetím a pletkami života, nesaňte do sebe morovinu ani četbou ani hovorem. Čistý vzduch nade vše: raději ven do polí, než na otevřených hřbitovech. Rozněcujte v srdci svém horlivost, ocelme sílu svých ctností, bystře názory své k všestrannosti. Ale neplatí nám stížnost Kempenského: *quoties inter homines fui, minor homo redivi* kdykoli jsem prodlel mezi lidmi, menším jsem se vrátil člověkem.

4. Srdce Ježíšovo — srdce činné a horlivé.

Tažme se, odkud plyne, kde koření jeho horlivost?

a) **V hlubokém pochopení Boží svatosti.** Svatosť jest vyjádřením velebnosti, síly, pravomoci Boží: svatý, svatý, svatý — nad všeliký pomysl vznešený a bezúhonný, jenž protiví se všemu, co sluje hříchem. Toto přesvědčení musíme si postaviti do zmatků a víření světa, jako skálu do moře, jako hvězdičku na oblohu. Ať strmí jako útes skalní, ať září hvězdou, ať zvěstuje tu pravdu do světa. Stálý odpor proti hříchu jest úkolem svatého, božského kněžstva i hodného křesťana. A takovými máme býti. Nepěstujme vády, ale pracujme svorně o rozšíření myšlenek Božích. Naše pře-

svědčení propůjčuje nám klidu a nadšení i jaré myslí; i v rysech obličje zrcadlí se síla bojovníka a oduševnělost trpitele. Jenom celí, stateční mužové hodí se za apoštoly.

b) V opravdové lásce. Taková silná láska kotví v duši, nevraždí, nekouše, netrhá. Vyzařuje mysl dobou, která vidí i na nepříteli mnoho dobrého; nezná nenávisti a jedná dle zásad, které rozmáhají i u nepřítelů rozvahu a cit pro právo, které přispívají ku vítězství dobra. Lidi třeba přitahovati vlídností; je-li duše čistá a bezelstná, šíří-li kolem sebe přívětivost, vábí mimoděk k sobě. Svět táhne se za takovou duší jako poutník za oasou; chce užiti zdravého, horského vzduchu na duševních výšinách. Ani vonný dech vanoucí z poroseného údolí hory Tábor neokouzluje takovým půvabem, jako podobná milá duše. A k takové vlídnosti dopomáhá především velkodušnost a dobrosrdečnost.

c) I z trpělivosti prýští se horlivost; ona duši silně napíná. Taková duše nechce mocí zlomiti, nýbrž snaží se skloniti; jest houževnatá, ale umí se přizpůsobiti; stojí na svém, ale dovede býti všestrannou. Síla ta pochází s hora, ideální život svědčí jí nejlépe; ale zároveň noří se ze hlubin: zbožnosti, vroucnosti, obcování s Bohem jest jí potřebí. Duše apoštolská nevyhýbá se třeba někdy ani rachotu a hřmotu, ale netratí nikdy klidu svého a neotupuje v cítění.

Pane, dej mi lásku k ideálu; popřej mi šťastného, jemného citu, ale i silné ruky. Jen tak se přiblížím k tobě, nejvznešenějšímu, nedostižnému ideálu, jenž jsi dovedl trpěti a milovati, jenž jsi uměl k sobě vábiti i podmaňovati.

5. Vlastnosti Srdce Páně.

a) Veliké, vždy bdělé myšlenky Boží věncí Srdce Páně jako svatozář. Velebnost Spasitelovu zvyšuje vážný, těžký úkol jeho života, zrak zahloubaný v taje smrti výkupné. Na tváři jeho znáti pomíjejinost a sklon ke smrti, ale rovněž zrcadlí se na ní síla, nový svět a věčný

život. Nepřináší vědu, ani umění, ani kulturu — to vše jsou malichernosti, dílem pak i věci mody — nýbrž nese život, milost, svěžest, čerstvý proud života a zjevuje se vždy jako nový, ucelený, božský člověk. Celý život svůj přizpůsobuje tomuto tvaru a třeba je osoby božsky velebné, přece klade nám na srdce, že rozkoš jeho jest býti se syny lidskými. Duše jeho jest jako ohnivě víno: silná, ale sladká

b) Srdce mocné. Vládne takořka dvěma křídly: první jest poznání, jímž obmyká celý svět, druhé pak jest božské cítění, jímž svět povznáší — tedy vnímavost pronikající do hloubky a touha po věcech vyšších. Volá z hlubokosti, nikdo není jako on; proniká vše, jako kdo patří s hor do světa; není mu rovna. Cítí, k čemu se zrodil, jako „testis veritatis“ — svědek pravdy. Jest si jasně vědom svého poslání i své moci: „Dána jest mi všeliká moc . . .“ Oheň hoří mu v duši, který se šíří: „oheň přišel jsem pustiti na svět . . .“ Jeho duše jest jako van větru prudkého o letnicích, dovede obnoviti celé světy . . . „Sciens, quia ex Deo exivit“ — ví, odkud přišel, zná původ svůj od Boha. Ó, ty náš povzbuzující, křídly k mocnému letu mávající orle, jenž noříš zrak svůj do nesrovnatelných slunných jasů . . . „Vir profeta“ — proroku, mocný slovem i skutkem! Tvůj duch vanul duší apoštolů, mučedníků, všech svatých . . . Ty muži silný, ozbrojený „vir armatus . . .“ stůj v předsíni duševního našeho života na stráži: Chraň nás, pomáhej, braň!

c) Srdce trpělivé. Trpělivost jest reakce duševní, síla stavící se proti obtížím, jež na nás dorážejí. Známkou její usilovný odpor, neustupná vytrvalost, jíž čelíme jest protivenstvím. Ježíš je veliký trpělivostí, nesa břímě své; shýbá, sklání se pod mocným břemenem celého světa; úkol jeho je zároveň jeho mukou. Cítí hluboce, ale cit jeho je čiročirý, v ohni, a to v ohni příkoří a zápasů, vyzkoušený cit. Třeba mu nemůžeme vzíti s hlavy trnové koruny, ježto ve slávě své netrpí, přece duše jeho objevuje se nám jakoby věnčena ratolestí dubu silného. V utrpení jeho kryje se jarní svěžest slibující vítězství. A toho je třeba i nám; trpělivost není síla, která pouze

snáší, ale která dovede i vítěziti. Kdykoliv jest nám tedy trpěti, probudme v sobě sebevědomí síly vítězné!

6. Obraz Srdce Ježíšova.

a) Ze Srdce Páně vyrážejí plameny a to znamená jeho lásku, již přináší do veliké nemocnice tohoto světa, nechávaje kanouti jako po kapkách léčivých z vlastní duše, z vlastního života svého sílu do zmírajících duší lidstva: dává sebe sama, abychom všichni ožili. Proto jest Srdce jeho také školou lásky; tak třeba milovati, dávati, obětovati. — Plameny představují také vášně duší našich, odpor proti životu duchovnímu a tyto plameny mučí Srdce přesvaté. Kolik sazí zůstává ve výhni srdce našeho, kolik čmoudu a kalu! Svátostná milost sv. přijímání necht' promění ohavný tento plamen v čistý žár!

b) Kolem Srdce Ježíšova vine se koruna trnová. Znamená jeho utrpení, jeho trpkosti, ale i trní duší našich. Čím více samolásky, tím více trní a bodavých urážek bližního; ale láska k Bohu odstraňuje trny bližního a obrací věnec z trní proti sobě samému. — I my máme své trny: nemoci, kterých se třeba ani zbaviti nemůžeme, starosti, trýzně a trpké protiventství. Avšak nesme korunu tu: 1. s přesvědčením, že i utrpení slouží nám k dobru; 2. pozorujeme utrpení Spasitelovo; 3. mírníme tak své bídy duševní a získáváme si zásluh; 4. trpíme s důvěrou a odevzdaností do vůle Boží.

c) Ze Srdce vyrůstá kříž, svatý kříž. Náš kříž nebývá mnohdy svatý, leckdy ho nepřijímáme z ruky Boží jako pokutu za své hříchy, jako prostředek ke spasení. Tehdy nám připadá kříž jako těžké, drtivé, bezúčelné břímě. Rozumným, účelným je kříž pouze tehdy, kořenili v Srdci Páně, v lásce Boží. Tu rozkvétá a přináší i ovoce; jinak jest to ovšem strom suchý a planý — šibenice.

d) V Srdci zeje rána; všecka krev z ní vyprýštila a rozšířila vůkol milost. Tmavá ta rána jest tedy

zřídlem milosti; v ni se hroužíme v ní nabýváme posily. — I srdci našemu zasadil svět mnoho ran, z nichž uniká život, což znamená vždy ztrátu jeho, smrt. A tyto rány hnisají a jitrí se; nejsou znamením osvobození, nýbrž otroctví. Rány Ježíšovy však nesou vítězství a slávu. Miluji Ježíše, jehož Srdce jsem zranil; kéž láskou mou zahojí se rána Srdce jeho, kéž láskou jeho zacelí se rány srdce mého!

7. Srdce Ježíšovo — srdce milosrdné.

a) Veliké to Srdce nepoznalo nikdy chladnosti, ale háralo teplou láskou; hořel v něm soucit, jako hoří slunce a vyřinul se proudem i na nás. Cítí se naším bratrem, city lidskosti jsou jeho city a proto jest i milosrdný. Program Ježíšův nastíněn jest v jednání milosrdného Samaritána, nikoliv pak v chladnosti kněze židovského, ani v bezcitnosti neochotného levity. Nehledí na šat a postavení, ale dává přednost tomu, kdo účinně miluje. Hlásá všude: „Chci milosrdenství — buďte milosrdni!“ Mše svatá na den Božského Srdce Páně počíná právě slovem: *Misericordiam volo* . . . jest láska zbožňující, uctívá, slavnostní, oblažující, uklidňující, ale láska Srdce Ježíšova jest láska soucitu, milosrdenství. — Buďte milosrdni jmenovitě vůči slabým, aby nestala se slabost přetvářkou, prolhaností, potměšilou úkladností. Zdvíhejte slabé! — Nesnižujte chudých ve společnostech na roveň škodné zvěři. Bůh chce i společenský soucit. Milosrdenství pohnulo velikého, vznešeného Pána, že se snížil k nám. On zvěstoval, že i chudák má právo k životu a uschoptil i trpícího k životu. Tuto milosrdenstvím prodechnutou lásku vedl i do boje v mučednících a zlomil jí klassickou tvrdost světa římského. Ano sv. František, nadšený touto milosrdnou láskou, nazval chudobu svojí královnou.

b) Tuto svoji lásku a své milosrdenství odevzdal Pán: křesťanstvu, jehož bratrská společnost stala se uzavřenou, vonnou zahradou rajskou, ovšem ne na dlouho, neboť časem změnila se v pole, na němž ukázal se i koukol. Ale Pán stojí na prvotních tradicích a kdy-

koliv ožijí, jakoby se nalilo znova oleje milosrdného Samaritána do ran choré společnosti lidské. A oleje toho neubývá. I pro mne kane stále: po sv. přijímání mám následovati šlepějí milosrdného Samaritána a prokazovati milosrdenství zemřelým, nemocným, lačným, porobeným, vězňům. Tyto skutky milosrdenství zovou se teď činností sociální; škoda nového pojmenování, neboť každý ze skutků těch nese na sobě od pradávna ochrannou známku Kristovu: program vytčen jest nám již v podobenství zmíněném.

c) Milosrdenství nejsvětějšího Srdce Ježíšova vy-
citujeme i my sami zvláště cvičením se ve skutcích mi-
losrdných. Tu zakoušíme, jakoby se v nás rozlévalo
podivné, blahé teplo. Srdce naše proniká vědomí, že co
prokazujeme bližnímu, odplatí nám Bůh stonásobně.
Vzpomeneme i na tu okolnost, kolik lidí chová se k nám
tak či onak soucitně, najmě všichni ti, kteří nám ně-
jakým způsobem prokazují službu, uznáme, že ani ne-
zasloužíme tak velikého milosrdenství a šetření, jaké
jeví se v bezpočtu služeb a důkazů lásky, které lidé
i Bůh vetkává v život náš. Milosrdenství oživuje, mi-
losrdenství udržuje — ó, jak tedy svědčí duši mé: býti
milosrdným!

8. Srdce Ježíšovo vede nás pravou cestou k Bohu.

a) Srdce Páně jest „initiator viae“, razí nám totiž
cestu víry, která vede vzhůru k Bohu. Proto oděl se
Pán Ježíš nejprve rouchem těla lidského ve hlubokém
ponížení. Duše jeho, stále vědoma přítomnosti Boha ne-
konečného, byla vždy nevýslovně pokorná a byla plna
touhy, stále se klaněti a obětovati. Nejhlubší byla po-
kora Syna Božího při modlitbě na hoře Olivetské a na
kříži. Bůh také vyslyšel tuto modlící se duši a pro ni-
slyší každou jinou duši. „Byl vyslyšen pro svou ucti-
vost.“ Jak byla duše ta ponížena, jak lpěla na Bohu!
Na obraze Filipíny Velsery vy spatřiti lze takový po-
korný, snažně, úpěnlivě prosící pohled. U takové duše
stává se každý vzdech, každý ston, každý úpící výkřik

stupněm, po němž lze vystoupiti vzhůru až k Bohu. Srdce Ježíšovo v nejsvětější Svátosti oplývá takovými pocity hluboké úcty k Otci nebeskému.

b) Božství Ježíšovo nadchlo duši jeho k sebeobětování. Tato myšlenka cele ho ovládá: proto odpovídá Otci: Ejhle, přicházím! Ochotně přijíti, obětovati se, toť jeho dychtění a bažení. A'e dal se za ty, kteří ho nemilují, kteří jsou mu břemenem; proto si stěžuje: Dokud vás budu snášeti? — Bůh přijímá rád tuto obět Srdce Ježíšova: Hle, dí Nekonečný, cítím z roucha syna svého vůni po í rozkvetlých, vánek ze země krásnější, ze světa duší kvetoucích ctnostmi a proto jest mi smrt jeho obětí libovonnou. — S tímto ujasněným vědomím blížím se k Pánu; důvěřuji v Srdce Ježíšovo, naplněné city oběti; jím zvítězím. V Srdci Páně získám si milostí a naučím se obětavosti.

c) Srdce Ježíšovo touží netoliko po oběti, nýbrž chce se státi „ho'ocaustum“, obětí zápalnou, chce býti cele ohněm stráveno. Toť tvrdý a nelítostný záměr, jakého je schopno tělo a krev. Proti sobě stojí Bůh — svatost a pravda sama — a duše Ježíšova, jako beránek obětní bez hlesu, beze slova. Jakoby němě pravil: Ty jsi pravda . . . bij, zabij, obětuj . . . ukaž, zjev pravdu svou zmámenému, bloudícímu lidstvu i mojí oběti! — Utrpení Ježíšovo zjevuje nám ce ý, ve'ebný svět jeho heroické duše, svět krásnější než půvaby alpských velehor. Tento svět mravní velikosti — život a smrt Kristova — je rovně přesvědčivým důkazem jsoucnosti Boží jako stvoření světa viditelného. Pobádá nás k největší lásce. Duše Ježíšova není plna chmur; není jako zápasník, jako rek, jenž vyšel zápolití a vraždití, ale jest to duše, jež hoří nejvroucnější láskou a proto se obětuje: „Otče, odpust jim! . . .“

9. Usmiřujme Srdce Páně.

a) První veliký pátek nastal ve znamení: Smír s Bohem. A Ježíš usmířil. Srdce jeho plálo ohněm lásky, duše ohněm horlivosti. Zapálil plevy hříchu, roz-

tavil led srdcí. Toť dech, toť van, toť vůně jeho oběti. S touto smiřující, obětavou láskou chodil po světě, vystupoval na hory, zvláště na jednu horu, na Golgotu. Ona ho ovládala ve všední dny i ve svátky, zvláště pak na veliký pátek. A což, nastala nějaká změna v nynějším životě? Nejsou neděle, nejsou pátky do dneška? Jsou a pátek je den Srdce Páně. Usmiřujme celý den; pracujme do únavy, horleme, hořme! Ráno vykonejme smírčí svaté přijímání, večer zúčastněme se pobožnosti smírného klanění, neboť nic lepšího činiti nemůžeme. „Odor Christi“ — vůně smírné oběti Ježíšovy nás ovívá a proto „cum odore suavitatis“ jako libovonná oběť nechť stoupe k nebi naše usmíření.

b) I Maria Panna usmiřuje. Onať je první, jež přesvaté Srdce udobřuje, jednak tím, že zrak Hospodinův s vlídností spočívá na její kráse, jednak i proto, že srdce její naučilo se hovořiti řečí Syna jejího. A jak by ne, vždyť matka a syn jsou jedna krev, jedna duše! „Když král (Ježíš) odpočíval, narda (Maria) vydala mu vůni líbeznou.“ Působivé jest zadostčínění Panny nejvyšší, neboť duše její zakvítá růžemi lásky a liliemi čistoty. Podobně hledme i my usmiřovati Boha nejvyššího: 1. pečováním o krásu duše, 2. důkazy lásky, obětavostí.

c) I dnes jest mnoho srdcí, v nichž klíčí stálá touha, ano potřeba smiřovati Hospodina, zvláště srdcí žen. Jdou po stopách Maří Magdaleny, ve šlépějích Matky Boží. Mimo světice Kateřinu, Magdalenu z Pazzi, Julianu Falconieri, Andělu jest do tisíců jiných, jichž jména zůstanou neznáma. Ty duše vlévají olej do ran Ježíšových, skrápějí slzami poskvrněnou, hříšnou zemi. Jako noc rosou umývá, jako den paprskem slunečním utírá háj i luh, tak duše milující Ježíše rosí a očišťují cesty nešlechethného světa nebeskými modlitbami, slzami soucitné zbožnosti. Jdeš-li za jitra do chrámu porosenými lučinami, pomysli na očistěnou, posvěcenou půdu i na ty, kdož se o to přičinili!

Doporučujeme vám tyto spisy:

Helenka. (Malá Nelli, miláček Boží.) Příběh ze života irského dítěte andělské svatosti. Sděluje kněz diecese corkské. Z anglického originálu „Little Nellie of Holy God“ přeložil F. Stanovský. Se dvěma ilustracemi. 32° (96 str.). Cena 60 hal.

Tato úhledná knížečka, psaná pro útlé duše dětské malých i velkých lidí, je pravou fialkou naší náboženské literatury. Události ze života malé Helenky předchází přidáný přiléhavý úvod, navázaný na přijímání dítek při památném eucharistickém kongresu ve Vídni. Bylo by velmi dobré, kdyby každému dítěti do rukou byla tato působivá knížečka dána.

Ocetek Jos.: **Neznámý mezi svými.** Tři eucharistické promluvy o Kristu zapomenutém, pohrdaném a poníženém. Lex. 8° (15 str.). Cena 20 hal.

Trpce mluví v promluvách těchto autor, líče pravdu, a přece nechce nikoho roztrpčiti, nýbrž hledí rozlícit srdce dnešního křesťana nad opuštěným „Neznámým v tajemství oltáře“, víru drímající hledí v srdci probuditi a teplem lásky ke Kristu zahřáti. Spisek líčí význam eucharistického kongresu pro celý eucharistický rok a všechn křesťanský život, jsa vždy vhodnou pomůckou o euch. tridulch.

Bougaud Em.: **Zpověď a Eucharistie.** Dle sedmého vydání francouzského. Přeložil Ant. Melka. Vel. 8° (115 str.). (Vzděl. knih. kat. sv. 56.) Cena 1 K 30 h.

Obsah: O sv. zpovědi. — Božský původ. — Vnitřní stavba. — Božské účinky. — O nejsv. Eucharistii: První tvůrčí slovo. — Druhé tvůrčí

slovo. — Světlá stránka nepochopitelnosti nejsv. Eucharistie. — Svatý stůl.

Pěkný spis tento je spíše nadšeným kázáním, než suchým dogmatickým traktátem. Krásný jeho překlad čte se plynně a lehce.

Žák Fr., T. J.: **Adorační hodina.** Na podkladě hymnu „Pange lingua“ („Chvalte ústa“). Se šesti rozjímáními. S nápěvem. 12° (14 str.). Cena 10 h, 100 výtisků K 8.—.

Výtečně se hodí pro euch. slavnosti, výstavy nejsv. Svátosti. Zpěvy (nápěvem opatřené) střídají se tu s rozjímáními. Nápěv je chorální, plynňý a srdečný.

— **Adorační hodina.** Na podkladě hymnu „Adoro Te devote“ („Zbožně se Ti klaním“). Se sedmi rozjímáními. S nápěvem. 12° (15 str.). Cena 10 hal., 100 výtisků K 8.—.

Překlad hymnu je mistrný, jsa doslovný a při tom přirozený, lehký, populární. Hodí se rovněž výborně pro euch. slavnosti a výstavy nejsv. Svátosti. Nápěv je chorální, plynňý a srdečný a střídá se vždy s rozjímáním.

Wowes Jan Křt.: **Motetta de Ss. Eucharistia,** op. 7. (Motetta k adoračním hodinám.) Pro 4 hlasy a varhany. Partitura (12 str.) K 2.—, jednotlivé hlasy (4 = 4 × 4 str.) tenori I.—II., bassi I.—II., po 20 hal.

Obsah: Pange lingua. — O salutaris hostia. — Ave verum corpus. — O vos omnes. — Bone pastor. — Caro mea vére est cibus. — O bonne Jesu. — Verbum supernum. — Adoro Te devote („Zbožně se Ti klaním“ — latinsko-český).

Zakázky přijímá a vyřizuje

**Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství
V. Kotrba, Praha-II. 200.**